

У гэтай сям'і, што жыве ў аграгарадку Забалацце пад Оршай, двое ўласных і трое прыёмных дзяцей. Усяго атрымліваецца пяцёра. «Пакуль што — пяцёра», — падкрэслівае бацькі, якія на паперы лічацца бацькамі-выхавацелямі ў дзіцячым доме сямейнага тыпу, але адчуваюць сябе выключна сям'ёй, дзе ўсе дзеці — свае і бясконца любімыя...

ЦЫТАТА ДНЯ

Міхаіл МЯСНІКОВІЧ, прэм'ер-міністр:

«Я пераканаўся ў тым, што найбольш успрымальнымі да новых ідэй аказаліся так званыя «сярэдня прадпрыемствы» з колькасцю працоўных ад 50 да 150-200 чалавек. Прычым гэта не толькі прадпрыемствы, якія раней называліся чыста інавацыйнымі, гэта прадпрыемствы, якія ўжо вырабляюць і рэалізуюць, у тым ліку і на знешніх рынках, вельмі шмат інавацыйнай прадукцыі з высокай дабаўленай вартасцю. Дастаткова сказаць, што выпрацоўка на аднаго занятага на большасці з іх складае \$60-70 тысяч і нават \$80 тысяч. Гэта добрыя наказчыкі. Гэта сведчыць пра тое, што мы сапраўды не стаім на месцы».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 19.09.2013 г.

Долар ЗША	9030,00 ▲
Еўра	12060,00 ▲
Рас. руб.	280,00
Укр. грыўня	1101,56 ▼

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 13°
Віцебск	+ 18°
Гомель	+ 17°
Гродна	+ 14°
Магілёў	+ 17°
Мінск	+ 16°

ISSN 1990 - 763X

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

19 ВЕРАСНЯ 2013 г.

ЧАЦВЕР

№ 176 (27541)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

КАРАЛЕВА ВЫПЕЧКІ

Магіляўчанка Наталля ШАРАЙ, кандытар 6-га разраду прадпрыемства «Магілёўхлебпрам», прадставіць Беларусь на сусветным кандытарскім чэмпіянаце ў Італіі. Яна стала пераможцай конкурсу кандытараў «Каралева выпечкі. Беларусь-2013», які праходзіў у рамках 9-й спецыялізаванай выставы «Хлебная і кандытарская справа». Конкурс быў свайго роду беларускім адборачным турам сусветнага кандытарскага чэмпіянату The Pastry Queen, які пройдзе ў час сусветнай выставы SIGEP-2014 у італьянскім горадзе Рыміні.

ПАСЛУГІ ГАРАЖНАГА АЎТАСЭРВІСУ — ЦЯПЕР ЗАКОННЫЯ

Актуальны каментарый

У краіне будуць легалізаваны паслугі гаражнага аўтасэрвісу. Адпаведны ўказ днямі падпісаў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка. Хто канкрэтна з 1 лістапада зможа ажыццяўляць гэты від работ афіцыйна, якія абавязкі будуць ускладнены на аўтаслесараў у гаражах і кааператывы, якія перавагі новаўвядзення, расказвае начальнік упраўлення бытавога абслугоўвання насельніцтва Міністэрства гандлю Валянціна ЛЯЎКОЎСКАЯ. Спецыялісты менавіта гэтага ўпраўлення былі распрацоўшчыкамі дакумента.

Міністэрства гандлю сумесна з дзяржаўнымі органамі праводзіла ў краіне работу па вырашэнні

проблем у сферы аўтасэрвісу з 2010 года. Вынікам стала зніжэнне колькасці нелегальных аўтаслесараў, але гэтага было недастаткова. Таму было вырашана ліквідаваць асобныя цяжкасці шляхам легалізацыі паслуг па тэхнічным абслугоўванні і рамонце транспартных сродкаў (з тэхнічна дапушчальнай агульнай масай не больш за 3,5 т) у гаражах, пераабсталяваным у майстэрню, адзначае Валянціна Ляўкоўская.

Зараз для таго, каб афіцыйна аказваць паслугі аўтасэрвісу ў гаражах, неабходна ў першую чаргу быць членам гаражнага кааператыва, ва ўстаноўленым парадку зарэгістравацца ў якасці індывідуальнага прадпрымальніка.

СТАП.2

МЫ ЕДЗЕМ!..

Апошнія дзенькі верасня — час узгадаць пра лепшае, пра тое, што было ўлетку; загадаць цудоўнае, што адбудзецца ўвосень. А яшчэ час супрацоўнікам «Звязды» сустрэцца са сваімі падпісчыкамі! Усіх чытачоў нашай газеты запрашаем з 11 да 13 гадзін на раённыя вузлы паштовай сувязі 20 верасня — у г. Салігорску, 24-га — у Навагрудку і Лагойску, 25-га — у Вілейцы. 24 верасня сустрэча адбудзецца яшчэ і ў Карэлічах — з 15 да 17 гадзін. Чакаем усіх, хто любіць і шануе «Звязду». А кожнага падпісчыка на гэтых сустрэчах чакаюць памятнаы падарункі!

Нагадваем таксама, што да канца гэтага месяца доўжыцца падпіска на 4 квартал 2013 года, і кожны, хто дашле картку ўдзельніка рэкламнай гульні, можа прыняць удзел у розыгрышы каштоўных прызоў — лічбавага тэлевізара і сямі радыётэлефонаў. Выпісвайце «Звязду» і заставайцеся разам з намі!

КОРАТКА

На стадыі разгляду паправак у закон Беларусі «Аб ахове здароўя» з законапраекта была выключана норма, якая прадугледжвае, што пацыенты, якія паступілі ў дзяржаўныя ўстановы ў нецвярозым стане, будуць пакрываць расходы на сваё лячэнне.

У Мінску ў 2014 годзе плануецца пачаць рэканструкцыю паркаў імя М.Я. Паўлава і 40-годдзя Кастрычніка.

Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Беларусі аб'явіла аб правядзенні рэспубліканскага конкурсу дзіцячай творчасці «АрхНавацыя-2013».

У Мінску ў Дзень без аўтамабіляў уздоўж ракі Свіслач па вуліцы Пуліхава будуць высаджваць дрэвы. Традыцыйная акцыя пройдзе 22 верасня.

РУП «Клімавіцкі лікёра-гарэлачны завод» асвоіў выпуск спірту з самай высокай у Беларусі ступенню ачысткі «Белальфа». Колькасць у ім метылавага спірту (бясколернага яду) у пераліку на безводны спірт складае не больш як 0,003 працэнта, у той час як у спірце вышэйшай ачысткі дапускаецца 0,030 працэнта.

Гарантыны тэрмін на прыняццё ў эксплуатацыю аб'екты і выкананыя будаўнічыя работы ў Беларусі з 1 студзеня 2014 года павялічыцца да васьмі гадоў.

ВЫСТАўКА ПАДАРУНКАЎ ПРЭЗІДЭНТУ

ФОТА БЕЛТА

Выстаўка падарункаў Прэзідэнту Аляксандру Лукашэнку і кіраўніцтву Беларусі ад замежных краін адкрылася ўчора ў Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці ў Мінску, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

У экспазіцыі — набор памятных медалёў ад прэзідэнта Расіі Уладзіміра Пуціна, пано з копіямі сфідскіх упрыгажэнняў IV стагоддзя да нашай эры — гэты падарунак быў уручаны кіраўніцтву Беларусі ад імя ўрада Украіны. Аб Кітаі на выстаўцы нагадвае макет касмічнага спадарожніка гэтай краіны. Усяго ў экспазіцыю ўключаны падарункі ад 12 дзяржаў, сярод якіх В'етнам, Інданезія, Сербія, ЗША і іншыя.

На прэзентацыі выстаўкі прысутнічаў начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Беларусі Андрэй Савіных. У гутарцы з журналістамі ён адзначыў, што «нават беглае азнаямленне з выстаўкай паказвае, што Беларусь — гэта сталы суб'ект міжнародных адносін, актыўны ўдзельнік практычна ўсіх буйных глабальных працэсаў». На гэты час Беларусь падтрымлівае дыпламатычныя адносіны са 172 дзяржавамі, удзельнічае ў 3,6 тыс. міжнародных дагавораў. «Мы зацвердзілі сябе даволі аўтарытэтна ў рамках рэгіянальнага супрацоўніцтва — у СНД, Мытным саюзе. Беларусь — актыўны ўдзельнік сістэмы міжнароднай бяспекі ў Еўропе ў рамках АБСЕ, а таксама практычна ўсіх спецустаноў ААН», — сказаў Андрэй Савіных.

Выстаўка адлюстроўвае развіццё дзейнасці Беларусі на міжнароднай арэне за апошнія амаль 20 гадоў. «За кожным з гэтых падарункаў стаяць сур'ёзныя знешнепалітычныя ініцыятывы, кантакты і дамоўленасці, па іх можна прасачыць сур'ёзныя вехі знешнепалітычнай гісторыі і дзейнасці Беларусі», — падкрэсліў Андрэй Савіных.

Экспазіцыя будзе адкрыта ў Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці да 14 кастрычніка.

ПАСЛУГІ ГАРАЖНАГА АЎТАСЭРВІСУ — ЦЯПЕР ЗАКОННЫЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Толькі індывідуальныя прадпрымальнікі будуць мець права аказваць паслугі гаражнага аўтасэрвісу. Гэта ўжо будзе не проста гараж, а майстэрня-гараж, гэта значыць, будзе мяняцца яго прызначэнне», — падкрэсліла начальнік упраўлення. Пасля рэгістрацыі ІП аўтаслесару неабходна звярнуцца да старшыні гаражнага кааператыва з заявай. Рашэнне будзе прымацца альбо на агульным сходзе членаў кааператыва, альбо спецыяльна створанымі ўпраўленнямі. Толькі так можна будзе атрымаць дазвол на тэхнічнае абслугоўванне і рамоні транспартных сродкаў у гаражы.

Што тычыцца патрабаванняў, то яны будуць прад'яўляцца як да тых, хто стане займацца гэтай дзейнасцю, так і непасрэдна да гаражнага кааператыва, які павінен будзе забяспечваць неабходнымі для працы ўмовамі. Папершае, згодна з рэжымам работы гаража-майстэрні кааператыву абавязаны будзе забяспечваць доступ транспарту, а па-другое, кіраўніцтва кааператыва абавязана будзе заключаць дагаворы на электра- і водазабеспячэнне, вываз цвёрдых бытавых адходаў. Старшыні трэба будзе прадаставіць пляцоўку з цвёрдым пакрыццём для цвёрдых бытавых адходаў і вырашаць усе пытанні, звязаныя з іх вывазам. Тарыфы на гэтыя паслугі для тых членаў кааператыва, якія маюць намер легальна займацца аўтасэрвісам, адпаведна змяняцца.

Адказваючы на пытанне, ці не будуць кааператывы супраць прыняцця на сябе

ўсіх гэтых абавязацельстваў, начальнік упраўлення бытавога абслугоўвання населення міністэрства адзначыла, што новаўвядзенні, якія ляглі ў аснову ўказа № 432, прапанаваны непасрэдна членамі і старшынямі гаражных кааператываў. «Яны самі стаміліся ад слова «нелегал», таму і прапанавалі афіцыйнае афармленне, бо сёння многія жадаюць аказваць гэтыя віды паслуг легальна. Што ім гэта дасць? Яны змогуць папярэдне прымаць заяўкі ад кліентаў, рэкламаваць сваю дзейнасць, прадастаўляць спажывіцям гарантыі, што ў сваю чаргу будзе ім на руку, бо, набываючы абарону, спажывец больш ахвотна будзе звяртацца ў гаражы-майстэрні», — тлумачыць Валянціна Ляўкоўская.

Што тычыцца пераліку паслуг, якія змогуць аказваць аўтаслесары ў гаражы, начальнік упраўлення паведаміла, што адпаведная пастанова Савета Міністраў ужо распрацавана і праходзіць стадыю ўзгаднення з усімі зацікаўленымі

мі бакамі. «Сёння могуць толькі сказаць, што абслугоўванне і рамоні у гаражах-майстэрнях аўтамабіляў, якія абсталяваны газавымі ўстаноўкамі, будуць забаронены. Таксама будзе ўведзена абмежаванне па вазе аўтамабіляў, гэта значыць, агульная маса транспартнага сродку павінна быць не больш за 3,5 т. На першым этапе, вядома, не ўсе віды работ, якія нашым майстрам хацелася б выконваць у сябе ў гаражы, будуць дазволены. Некаторыя з іх прама ўзаемазвязаныя з бяспекай чалавека», — кажа прадстаўнік ведамства. Таму органы, якія ажыццяўляюць сертыфікацыю гэтых відаў ра-

бот, будуць сур'ёзна падыходзіць да выдачы адпаведнай дакументацыі. Акрамя таго, трэба будзе яшчэ атрымаць санітарна-эпідэміялагічнае заключэнне аб адпаведнасці санітарным правілам.

Калі ж аўтаслесары ў працэсе сваёй работы будуць парушаць патрабаванні, старшыні змогуць выключыць з кааператыва такіх гора-майстроў. Таксама ўладальнікам гаражоў-майстэрняў, як зарэгістраваным індывідуальным прадпрымальнікам, неабходна будзе выплываць адзіны падатак.

Гэтыя новаўвядзенні, на думку аднаго з распрацоўшчыкаў дакумента, спростыць дзейнасць кантралюючых органаў, бо дазваляць правесці выразную грань паміж паняццямі «легальна» і «нелегальна». Пасля ўступлення ўказу ў сілу (1 лістапада 2013 года) будзе прасцей вызначыць, хто ў гэтым плане парушае заканадаўства і неафіцыйна аказвае паслугі гаражнага аўтасэрвісу.

Кацярына МАРКОВІЧ, БЕЛТА.

Геапалітыка

Беларусь у цэнтры Новай Цэнтральнай Еўропы

17 верасня ў Мінску прайшла прэзентацыя даклада, падрыхтаванага беларускім Цэнтрам стратэгічных і знешнепалітычных даследаванняў «Да Новай Цэнтральнай Еўропы! Пераадоленне крызісу Цэнтральнай Еўропы праз будаўніцтва новага макрарэгіёна». На прэзентацыі прысутнічалі працаўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў Расіі, Казахстана, Украіны, Польшчы, Літвы, Румыніі; беларускія эксперты, навукоўцы, журналісты.

Пра мэту выдання даклада і асноўныя яго палажэнні мы гутарылі з вядучымі аўтарамі распрацоўкі — дырэктарам Цэнтра Арсенам СІВІЦКІМ і кіраўніком Беларускай групы развіцця Юрыем ЦАРЫКАМ.

«Звязда»: З чым звязана ідэя распрацоўкі даклада? На што ён накіраваны?

Юры Царык: Два гады таму Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь была агучана канцэпцыя інтэграцыі інтэграцыі. Сутнасць яе зводзілася да таго, што стварэнне Еўразійскага саюза не прадугледжвае падзелу Еўропы, але з'яўляецца найважнейшай перадумовай для раўнапраўнага і ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва двух буйных утварэнняў у рэгіёне — Еўрапейскага і Еўразійскага саюзаў.

Дыскусія апошніх месяцаў паказалі відавочны дэфіцыт прапанов, ідэй і праектаў, якія рэальна прасоўвалі б гэтую канцэпцыю.

Важным крокам у гэтым напрамку стала агучаная міністрам замежных спраў Беларусі Уладзімірам Макеем прапанова аб перафарматаванні праграмы «Усходняе партнёрства». Гаворка ішла

аб умацаванні бізнес-вымярэння «Усходняга партнёрства» і фарміраванні спіса прыярытэтных стратэгічных праектаў у рамках праграмы.

Аднак і пасля гэтага далейшае экспертнае абмеркаванне ўзаемных адносін Беларусі і Еўрапейскага саюза працягвала грунтавацца, у асноўным, на падставе мадэлі супрацьстаяння праектаў еўрапейскай інтэграцыі і еўразійскай інтэграцыі. З аднаго боку, гэтая памылковая логіка гульні з нулявой сумай непазбежна заганяла ў тупік не толькі Беларусь, але і іншыя краіны рэгіёна: дастаткова паглядзець на прыклады Украіны ці Малдовы. З іншага боку, што лагічна, такі падыход у цэлым вёў і вядзе да зніжэння ўзроўню бяспекі і стабільнасці ў рэгіёне Цэнтральнай і Усходняй Еўропы.

У гэтых умовах канцэпцыя інтэграцыі інтэграцыі патрабуе адмысловага інструментарыя для яе рэалізацыі, які дазваляе пераадольваць міжынстытуцыйна-нальныя бар'еры. У прыватнасці, на наш погляд, гэтая канцэпцыя можа быць рэалізавана толькі праз выкарыстанне

прынцыпу сумеснага развіцця — шляхам стварэння новага адзінага рэгіянальнага рынку на аснове прамыслова-інфраструктурнай, энергетычнай, сэрвіснай і культурна-адукацыйнай кааперацыі дзяржаў, кампаній і няўрадавых арганізацый краін рэгіёна. Такі новы рынак мы і называем Новай Цэнтральнай Еўропай.

«Звязда»: Стварэнне новага рынку, які аб'ядноўвае краіны ЕС, Мытнага саюза і па-заблокавыя дзяржавы. Як гэта магчыма?

Ю.Ц.: Гэта магчыма дзякуючы спецыфіцы падыходу да рэалізацыі праекта.

Спецыфіка складаецца ў тым, што рынак Новай Цэнтральнай Еўропы ствараецца на аснове новых інфраструктур і індустрыі, матрыцы стратэгічных інвестыцыйных праектаў. І толькі ў ходзе рэалізацыі гэтых праектаў фарміруюцца неабходныя прававыя ўмовы яго функцыянавання.

Па-другое, гэты рынак спалучае розныя эканамічныя і тэхналагічныя ўклады — заходнеўрапейскі, постсавецкі, а таксама магчыма, кітайскі і іншыя. Гэта звязана з тым, што, па-трэцяе, гэты новы рынак фарміруецца ў глыбокай сувязі з іншымі рэгіёнамі — Цэнтральнай Азіі, Блізкага Усходу і Паўночнай Афрыкі, якія

боку Бруселя, што мы сёння бачым на прыкладзе сітуацыі вакол Украіны, мы прапануем палітыку сумеснага развіцця.

Сёння праграма «Усходняе партнёрства» знаходзіцца ў крытычным стане і патрабуе трансфармацыі. Гэтая сітуацыя абумоўлена, з аднаго боку, тым, што для цэлага шэрагу удзельнікаў праграмы яе першапачатковыя стратэгічныя мэты не з'яўляюцца дасягальнымі. Напрыклад, Беларусь і цяпер Армения, якая аб'явіла аб уступленні ў Мытны саюз, не можа заключыць пагадненне аб асацыяцыі з Еўрасаюзам.

З іншага боку, глядзячы сёння на тое, якія жорсткія ўмовы стаяцца Украіне з боку ЕС, узнікае пытанне: а навошта трэба такое пагадненне, калі яно прывядзе да дэіндустрыялізацыі і падзення якасці жыцця ў краіне?

Таму сёння неабходна поўнае перафарматаванне «Усходняга партнёрства», нападненне яго канкрэтнымі праектамі і рэсурсамі, неабходнымі для іх рэалізацыі. «Новая Цэнтральная Еўропа» — гэта ініцыятыва, накіраваная на змястоўнае напаўненне новага фармату адносін нашых краін з Еўрасаюзам.

«Звязда»: Якія праекты могуць склаці аснову такога новага парадку дня?

А.С.: Гэта, перш за ўсё, транспартныя праекты. Напрыклад, зараз патрабу-

юць рэалізацыі два буйныя транспартныя інфраструктурныя праекты: стварэння высокахуткаснай чыгуначнай магістралі Берлін — Мінск — Масква на аснове еўрапейскай каляі для пасажырскіх перавозак і паралельнае падаўжэнне расійскай каляі, якая злучае Кітай, Казахстан, Расію і Беларусь, у Заходнюю Еўропу па тэрыторыі Польшчы, Германіі, Францыі для грузавых перавозак.

Другі напрамак — забеспячэнне энергетычнай бяспекі рэгіёна. Крытычную ролю тут адыгрывае будаўніцтва Беларускай АЭС і наступнае стварэнне ў рэгіёне яшчэ адной атамнай электрастанцыі. Гэта створыць спрыяльныя ўмовы для развіцця прамысловасці ў рэгіёне.

Таксама ёсць праекты ў сферы машынабудавання, сельскай гаспадаркі, развіцця гарадской інфраструктуры і, зразумела, у адукацыйнай сферы.

Мы разумеем, што на сённяшні дзень ініцыятыва Новай Цэнтральнай Еўропы прадстаўлена ў самым агульным выглядзе. Таму мы спадзяёмся, што публікацыя даклада і яго распаўсюджванне стануць першым крокам да мабілізацыі бізнесу і экспертных структур на задачу хуткага і эфектыўнага фарміравання практычнага парадку дня будаўніцтва новага макрарэгіёна.

Сяргей ЮР'ЕЎ

МЫТНІКІ АПТЫМІЗУЮЦЬ СВАЮ ПРАЦУ І ЗНАХОДЗЯЦЬ У БІЗНЕСМЕНАХ ПАРТНЁРАЎ

Напярэдадні Дня мытніка намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Рэспублікі Беларусь Сяргей БАРЫСЮК расказаў журналістам пра будні ведамства. У прыватнасці, ён закрануў пытанне мяркуемай выязной пошліны ў 100 долараў. «Калі будзе прынята адпаведнае рашэнне па ўвядзенні пошліны, то мытны камітэт у рамках сваёй кампетэнцыі будзе яго выконваць», — кажа Сяргей Барысюк. І нават сам згодны заплаціць такую суму, калі спатрэбіцца выехаць за межы Мытнага саюза, у Еўропу. У сваю чаргу ён прапанаваў прадстаўнікам СМІ зрабіць маркетынгавае даследаванне: па якія тавары выязджаюць у Еўропу беларусы? Ці акупляецца віза за кошт прывезенага тэлевізара?

КАНТРОЛЬ НАД ЗАБАРОНЕНАМІ ЦУКЕРКАМІ

Кантрабандысты — галоўныя ворагі мытнікаў. З Прыбалтыкі ў Еўропу незаконна «рухаюцца» цыгарэты — адны з лідараў кантрабандных тавараў, якія правозяцца праз тэрыторыю Беларусі. Толькі на Віцебскай мытні канфіскавалі цыгарэт на 1,7 мільярда рублёў. Што датычыцца прадметаў, якія маюць гісторыка-культурную каштоўнасць, то выпадкі кантрабанды таксама здараюцца: сёлета зафіксавана 18 затрыманняў. Папулярнасцю карыстаецца ювельная прадукцыя з Польшчы.

А ўвоззяцца ў нашу краіну часцей за ўсё адзенне, бытавая тэхніка — з Польшчы, з Літвы — прадукты харчавання. Асартымент тавараў мяня-

ецца ў залежнасці ад участка мяжы. Топ-3: мабільныя тэлефоны, бытавая тэхніка і шыны да легкавых аўтамабіляў.

Вядома, што ўвоз тавараў з Расіі не кантралюецца — адсутнічаюць паўнамоцтвы. Пры гэтым аб'ём расійскіх тавараў у транзіце складае 91,5%. Але рээкспарт цукерак украінскай кампаніі «Рашэн», увоз якіх у Расійскую Федэрацыю абмежаваны, немагчымы. На знешняй мяжы нашай рэспублікі арганізавана супрацоўніцтва з Мінздравам: калі, напрыклад, увезены ў Беларусь цукеркі далей «едуць» у Расію, на іх ставяцца адпаведныя пазнакі — і з гэтай пары ўезд для іх забаронены. Таму кантроль ажыццяўляецца, аднак гэта не азначае, што гэтая прадукцыя не можа быць увезена менавіта ў Беларусь.

ТЭХНАЛОГІ НА СЛУЖБЕ Ў МЫТНІ І БІЗНЕСУ

Электроннае мытнае дэклараванне, па словах Сяргея Барысюка, актыўна выкарыстоўваецца бізнесменамі без адміністрацыйнага ўмяшання. Хоць на этапе ўкаранення новай сістэмы былі перашкоды, на дапамогу былі прыцягнуты мясцовыя органы ўлады, профільныя міністэрствы. Калі больш за палову дэкларацый сталі афармляцца электронным спосабам, многія бізнесмены зразумелі сваю карысць. Але мадэрнізацыя ідзе далей — распачата праца над увядзеннем цэнтралізаванай сістэмы рэгістрацыі электронных мытных дакументаў. Гэта дазволіць сэканоміць час і рэсурсы не толькі кліентам, але і самім мытнікам. Ужо з

20 верасня стане магчымай аўтаматычная рэгістрацыя ўсіх дэкларацый, якія падаюцца ў электронным выглядзе.

Анлайн-браніраванне чаргі на мытні, папулярнае на расійска-эстонскай мяжы, можа палепшыць камфортнасць працэсу яе перасячэння. Але інавацыя крытыкуецца і беларускай мытнай службай, і людзьмі, якія ўжо карысталіся гэтай сістэмай. Таму пакуль што падобных змен у беларускіх рэаліях не адбудзецца.

Ёсць меркаванне, што ў наступным годзе ўступіць у сілу новы закон «Аб мытным рэгуляванні Рэспублікі Беларусь».

ІНФРАСТРУКТУРА ПА МІЖНАРОДНЫХ ПАТРАБАВАННЯХ

Сёлета будзе ўведзены ў эксплуатацыю прапускны пункт на мяжы з Літвой «Прывалка». Працягваецца рэканструкцыя пункта пропуску на мяжы з Латвіяй «Грыгораўшчына», у праекце — аднаўленне пункта «Урбаны», што ў Браслаўскім раёне. Да 2015 года ў рамках маштабнага праекта праграмы трансмытнага супрацоўніцтва Польшчы, Беларусі, Украіны і Еўрасаюза будзе завершана рэканструкцыя прапускога пункта «Пясчатка».

Такім чынам, беларускай мытні хапае напрамку для развіцця і ўдасканалення. Беспяпяровае дэклараванне, аўтаматызацыя мытных працэсаў, праца над уласным парталам з пералікам паслуг для грамадзян, распрацоўка закону, актыўная рэканструкцыя пунктаў пропуску — вынікі працы мытнай службы.

Кацярына РАДЗЮК.

Школа падаткаплацельшчыка

НАДЫШОЎ ЧАС РАЗЛІЧЫЦА ПА МАЁМАСНЫХ ПАДАТКАХ

Падатковыя інспекцыі накіравалі фізічным асобам паведамленні на выплату падатку на нерухомаць і зямельнага падатку за гэты год

Нагадаем, што форма паведамлення на выплату фізічнымі асобамі падатку на нерухомаць і зямельнага падатку змяшчае інфармацыю пра аб'ект падаткаабкладання, адрас яго размяшчэння, звесткі аб падатковай базе, падатковай стаўцы, суме падатковых ільгот, памеры падатку, а таксама рэквізіты атрымальніка плацяжу, паведамлі рэдакцыі ў прэс-цэнтры падатковай галіны.

Фарміраванне паведамлення ажыццяўляецца падатковымі органамі на падставе інфармацыі, атрыманай з розных крыніц, у тым ліку: звестак аб наяўнасці зямлі (плошча і кадастрыны кошт зямельных участкаў на 1 студзеня падатковага перыяду), якія накіроўваюцца землеўпарадкавальнымі служба-мі мясцовых выканаўчых камітэтаў падатковым органам па месцы знаходжання зямельнага ўчастка; звестак, якія змяшчаюцца ў адзіным дзяржаўным рэгістры нерухомай маёмасці; звестак аб прадастаўленых у часовае карыстанне і своечасова не вярнутых зямельных участках, самавольна занятых, а таксама па тых землях, якія выкарыстоўваюцца не па мэтавым прызначэнні.

Стаўкі зямельнага падатку ўстаноўлены для жылой шматкватэрнай і жылой сядзібнай зон у наступных памерах: пры кадастрыным кошце зямельных участкаў менш за 80 млн рублёў за гектар — 80 тысяч рублёў за гектар; пры кадастрыным кошце ўчасткаў 80 млн рублёў за гектар і вышэй стаўка ўстаноўлена ў памеры 0,1 працэнта ад кадастравага кошту зямельнага ўчастка.

Памер падатку на нерухомаць для фізічных асоб, у тым ліку зарэгістраваных у якасці індывідуальных прадпрыемальнікаў, для гаражных кааператываў і кааператываў, якія ажыццяўляюць эксплуатацыю аўтамабільных стаянак, садоўніцкіх

таварыстваў, жыллёва-будаўнічых і спажывецкіх кааператываў — у памеры 0,1 працэнта ад кошту маёмасці.

Звяртаем увагу, што Падатковым кодэксам мясцовым Саветам дэпутатаў дадзена права павялічваць (памяншаць), але не больш чым у два разы, стаўкі зямельнага падатку і падатку на нерухомаць асобным катэгорыям плацельшчыкаў.

Падлік зямельнага падатку і падатку на нерухомаць фізічным асобам робіцца падатковымі органамі па месцы знаходжання аб'ектаў нерухомаці. Уручэнне паведамленняў на аплату падатку праводзіцца не пазней за 1 жніўня бягучага года. Пры наяўнасці права на льготы па зямельным падатку або падатку на нерухомаць фізічныя асобы абавязаны самастойна накіраваць у падатковы орган дакументы, якія пацвярджаюць права на льготы. У выпадку, калі фізічнай асобе не ўручана паведамленне на аплату зямельнага падатку або падатку на нерухомаць за бягучы год, або фізічнай асобе, якая мае права на льготы па падатках, такія льготы не прадастаўлены, такім асобам неабходна звярнуцца ў падатковы орган па месцы размяшчэння аб'екта нерухомаці для ўдакладнення звестак аб аб'ектах нерухомаці або атрымання падатковых ільгот.

Заплаціць зямельны падатак і падатак на нерухомаць за бягучы год плацельшчыкам неабходна не пазней за 15 лістапада. Аплату падаткаў можна ажыццяўляць любым зручным для плацельшчыка спосабам: шляхам унясення належных сум падатку наяўнымі грашовымі сродкамі ў банк, падатковы орган, пасялковы, сельскі выканаўчы і распарадчы орган або аператару паштовай сувязі, а таксама праз інфа-кіёск. Плацельшчыкі маюць права ажыццявіць аплату падаткаў датэрмінова.

Сяргей КУРКАЧ

Факт

У АХОВЕ ПАРАДКУ ДАПАМОЖА МОВА

Пачаўся працэс моўнай падрыхтоўкі супрацоўнікаў мінскай міліцыі, якія будуць непасрэдна задзейнічаны ў ахове грамадскага парадку на чэмпіянаце свету па хакеі 2014 года, паведамліла прэс-служба ГУУС Мінгарвыканкама.

На сёння ў падраздзяленнях адабралі каля 500 супрацоўнікаў, якія будуць несці службу па ахове грамадскага парадку на мерапрыемствах чэмпіяната. Адным з крытэрыяў адбору стала базавае веданне англійскай мовы.

Выбраныя супрацоўнікі прыступілі да тэсціравання, якое зойме каля двух тыдняў, пасля чаго будуць сфарміраваныя вучэбныя групы з улікам ведаў мовы кожнага з іх. Плануецца,

што ў групах будзе не больш за 15 чалавек. Навучацца яны будуць па 8 гадзін на тыдзень: заняткі будуць праходзіць двойчы на тыдзень па чатыры акадэмічныя гадзіны за дзень. Перыяд навучання не будзе аднолькавым: для адных груп ён будзе складаць агулам 36 гадзін, для другіх — 72 гадзіны і г.д.

Дапамогу сталічным міліцыянерам у арганізацыі і правядзенні курсаў аказвае Мінскі гарадскі інстытут развіцця адукацыі. Там будуць распрацаваны спецыяльныя праграмы і вызначаны склад выкладчыкаў, які і зоймецца падрыхтоўкай супрацоўнікаў праваахоўных органаў.

Сяргей РАСОЛЬКА

ДУЖЭЙШЫ ЗА ЎСІХ

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Міжнародны турнір па сілавым экстрыме Minsk Open Cup-2013, удзельнікі якога разыгрывалі медалі ў шасці відах праграмы, прайшоў каля Палаца спорту. Перамогу атрымаў госць з Літвы Відас БЛЕКАЙЦІС (на фота), другім стаў беларус Аляксандр КУРАК, трэцім — расіянін Мікалай КРАСОТКІН. На жаль, з-за дажджу арганізатарам давялося адмяніць спаборніцтвы па боксе, веславанні на байдарках і каное, паркавым вайейболе, выступленні на мастацкай гімнастыцы.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на IV квартал або 2-е паўгоддзе 2013 года — запаўняйце картку ўдзельніка, выражайце і дасылайце яе да 8 кастрычніка ў рэдакцыю на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Сярод падпісчыкаў 10.10.2013 г. будзе разыграны 7 бясшнуравых тэлефонных апаратаў і суперпрыз — тэлевізар LG. Вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» па 20.10.2013 г.

Прызы можна будзе атрымаць у рэдакцыі па 31.12.2013 г. пры падачы квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на IV квартал або 2-е паўгоддзе 2013 года і пашпарта. Пасля 31 снежня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Тэлефон для даведак (017) 287 18 38.

Правілы рэкламнай гульні «Падпішыся на «Звязду» чытайце ў газеце «Звязда» за 16.08.2013 г.

Тэрмін правядзення гульні — з 20.08.2013 па 31.12.2013.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 2211 ад 25.07.13, выдадзена Міністэрствам гандлю РБ.

6 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на IV квартал або 2-е паўгоддзе 2013 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (адрэсаванне сувязі) на IV кв. або 2-е паўг. 2013 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

«БЕЛАРУСЬ ПРОСТА ПАВІННА НАВУЧЫЦЦА АТРЫМЛІВАЦЬ ПЕРАВАГІ»

У межах дыскусійнага клуба «Філасофская і палітыка-прававая думка» Інстытута філасофіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі прайшло чарговае пасяджэнне, на якім з адкрытай лекцыяй на тэму «Расія ў перспектыве Еўразійскага саюза» выступіў вядомы расійскі палітолаг, прафесар эканомікі, дырэктар Цэнтра даследаванняў постындустрыяльнага грамадства (Масква) Уладзіслаў ІНАЗЕМЦАЎ, з якім пасля «Звязда» пагутарыла пра сітуацыю вакол будаўніцтва Еўразійскага саюза.

— **Беларусь, Расія і Казахстан рухаюцца да стварэння Еўразійскага эканамічнага саюза. Як бы вы ацанілі гэты рух? Якія перавагі і недахопы агаліліся з моманту запуску Мытнага саюза?**

— Гэты праект я ацэньваю станоўча, бо сёння ў свеце стварэнне інтэграцыйных эканамічных групавак з'яўляецца трэндам. Адзінае, пра што сёння можна шкадаваць, дык гэта пра тое, што Расія не моцна выйграе ад Мытнага саюза з эканамічнага пункту гледжання. Расійскі бізнес актыўна адыходзіць у Казахстан, бо там больш зразумелыя ўмовы рэгулявання бізнесу. Беларусь атрымлівае, з аднаго боку, важкія перавагі за кошт льготных паставак энерганосьбітаў. З другога боку, расійскі рынак для беларускай прадукцыі вельмі шырокі, і ён увесь час пашыраецца. Расія ж не можа атрымаць для сябе істотных пераваг ад гэтага праекта, таму што рынкі Беларусі і Казахстана невялікія ў параўнанні з расійскім. Такім чынам, Расія плаціць пэўную цану за палітычны ўплыў на постсавецкі прастору, за адчуванне адраджэння сваёй велічы. У выніку кожны атрымлівае ад гэтага праекта сваё: саюзнікі Расіі — эканамічныя прэферэнцыі, а Расія — своеасаблівае маральнае задавальненне. Але чым больш адкрытымі нашы эканомікі будуць адна да адной, тым больш станоўчых эфектаў будзе ад Мытнага саюза.

— **Аднак эканомікі Мытнага саюза адкрыты не толькі адна да адной. Уступленне Расіі ў Сусветную гандлёвую арганізацыю прывяло да таго, што ўся Адзіная эканамічная прастора стала функцыянаваць па прынцыпах СГА. Як гэта спалучаецца з фарміраваннем Еўразійскага эканамічнага саюза?**

— Справа ў тым, што Расія ўступала ў СГА 18 гадоў, і за гэты час яна ўжо прыняла большасць нормаў гэтай арганізацыі. Што тычыцца Беларусі і Казахстана, тут існуюць пэўныя магчымасці. Напрыклад, калі б сёння паміж Беларуссю і Расіяй існавалі больш даверлівыя адносіны, то Беларусь магла б фактычна экспартаваць свае тавары, выкарыстоўваючы статус Саюзнай дзяржавы: праз створаныя ў Расіі сумесныя прадпрыемствы вывозіць іх на знешнія рынкі пад рэжымам членства Расіі ў СГА. Таму, на мой погляд, наступны этап выкарыстання Мытнага саюза ў тым, каб Беларусь навучылася выкарыстоўваць Саюзную дзяржаву для пранікнення на рынкі краін СГА.

Што тычыцца небяспекі рээкспарту тавараў з краін — членаў СГА на беларускі рынак, я пакуль што не бачу такіх тэндэнцый. Мытны саюз дае шэраг прэферэнцый, і мне здаецца, што Беларусь проста павінна навучыцца карыстацца тымі шчылінамі, якія існуюць, каб атрымліваць максімальныя перавагі ад членства ў ім.

— **У той жа час з моманту ўступлення Расіі ў СГА назіраецца скарачэнне расійскага рынку для шэрагу беларускіх таварных груп, перш за ўсё, прадукцыі машынабудавання з-за канкурэнцыі з новымі гульцамі.**

— Думаю, што гэта звязана не толькі з уступленнем Расіі ў СГА. У Расіі ў прынцыпе цяпер рэзка зніжаюцца інвес-

тыцыі. Увогуле закупкі абсталявання і тэхнікі ідуць уніз. Зніжэнне інвестыцый за гэты год складала каля 14%. Таму не факт, што скарачэнне рынкаў збыту беларускай прадукцыі абумоўлена ўзрастаннем канкурэнцыі з замежнымі вытворцамі.

— **Для Беларусі адным з галоўных аргументаў далучэння да Мытнага саюза з'яўлялася, акрамя энергетычных прэферэнцый, жаданне ўзмацніць свае пазіцыі на знешніх рынках. І быў прапанаваны такі інструмент, як стварэнне саюзных прадпрыемстваў, холдынгаў. Аднак прайшло ўжо шмат часу, а дыскусіі вакол стварэння холдынга МАЗа і КаМАЗа або інтэграцыі Мінскага заводу колавых цягачоў у структуру расійскага ваенна-прамысловага комплексу, сітуацыя з выходам «Уралкалія» з Беларускай калійнай кампаніі сведчаць аб тым, што працэсы ідуць у іншы бок.**

— Справа ў тым, што расійская палітычная эліта прывыкла браць усё бясплатна, узровень карупцыі вельмі высокі. Таму абяцанні для беларускіх прадпрыемстваў увайсці ў нейкія вытворчыя ланцужкі з расійскімі прадпрыемствамі — складаная выканальная задача. Што тычыцца сітуацыі з аб'яднаннем МАЗа і КаМАЗа, мне адразу здавалася, што поспеху ў гэтай здзелцы не будзе. Таму што расійскія кампаніі прывыклі да абсалютнай адсутнасці канкурэнцыі. І яны гатовыя максімальна ціснуць сваіх канкурэнтаў і дамаўляцца, стоячы на жорсткіх пазіцыях.

Беларусь магла б фактычна экспартаваць свае тавары, выкарыстоўваючы статус Саюзнай дзяржавы: праз створаныя ў Расіі сумесныя прадпрыемствы вывозіць іх на знешнія рынкі пад рэжымам членства Расіі ў СГА.

Іншы прыклад — «Беларуськалій». Наколькі памятаю, беларускі бок ацаніў гэты актыву ў \$30 млрд. З улікам усіх мультыплектарнаў, суадносін паміж цаной і капіталам і выручкай, гэта не вар'яцкая цана. «Беларуськалій» — вельмі рэнтабельнае прадпрыемства, і яно выдатна прадавалася б на заходнім рынку за такую цану. Але расійскі бок адмовіўся плаціць \$30 млрд, таму што ў Расіі звычайна пытанне куплі актыву вырашаецца рознымі нефармальнымі спосабамі значна танней.

— **Як вы думаеце, што неабходна зрабіць Расіі для таго, каб ператварыць Мытны саюз у прывабны праект для Украіны?**

— Баюся, што Расія ўжо не зможа зрабіць нічога для гэтага. Таму што ва Украіне палітыка ў значнай ступені спалучае элементы бізнесу. Многія палітычныя дзеячы Украіны з'яўляюцца адначасова буйнымі бізнесменамі. А ўкраінскія бізнесмены сёння зацікаўлены ў абароне сваёй уласнасці і ў легалізацыі сваіх даходаў і маёмасці ў Еўропе. Яны бачаць у Еўропе стабільнасць, а ў Расіі — пастаянную змену правілаў гульні і пагрозы, якія зыходзяць ад буйнога расійскага капіталу, на фоне якога ўкраінскія бізнесмены будуць адчуваць сябе некамафортна.

Таму, хоць украінскі народ з гісторыка-культурнага пункту гледжання блізкі да Расіі, палітычныя эліты Украіны будуць схіляцца ў бок Еўропы.

— **Вядомы амерыканскі геапалітык Збігнеў Бжэзінскі мяркуе, што страта Украіны для Расіі, як і для будучага Еўразійскага саюза, з'яўляецца крытычным пунктам, пасля якога сам еўразійскі праект губляе сэнс. Ці падзяляеце вы гэты пункт гледжання?**

— Не відавочна, што тое, што дрэнна для Еўразійскага саюза, дрэнна і для Расіі. Існуюць і іншыя пункты гледжання. Напрыклад, вядомы фінскі дыпламат і член фінскага парламента Кіімо Кільюнен, які вельмі добра ведае постсавецкую прастору, прытрымліваецца дыаметральна супрацьлеглага пункту гледжання, мяркуючы, што далучэнне Украіны да ЕС у будучыні зможа вельмі істотна паўплываць на адносіны паміж Расіяй і Еўропай. Ён прыводзіць аналогію з Вялікабрытаніяй, якая далучылася да Еўрапейскай эканамічнай супольнасці ў 1973 годзе. Да гэтага моманту Еўропа, у якой дамінавала Францыя, была жорсткім апанентам ЗША. Прэзідэнт Францыі Шарль дэ Голь не меў асаблівых сімпатый да амерыканізму і выбудоўваў іншы вобраз атлантызму. Калі Англія далучылася да ЕЭС, Еўропа стала значна бліжэйшай да амерыканскай пазіцыі, таму што ўнутр яе ўвайшоў амерыканскі саюзнік — Вялікабрытанія. Дык вось, Кільюнен лічыць, што Украіна настолькі блізкая да Расіі ментальна і палітычна, што, будучы ўнутры Еўропы, яна не будзе сапернікам Расіі, а наадварот — стане яе «агентам уплыву» ў ЕС, зменшыць ступень варожасці і насцярожанасці Еўропы ў дачыненні да Расіі.

— **А вось іншы прыклад — Арменія, якая зусім нядаўна заяўляла пра гатоўнасць падпісаць Дагавор аб асацыяцыі з ЕС на лістападаўскім саміце Усходняга партнёрства ў Вільнюсе, а два тыдні таму зрабіла такі нечаканы ход для многіх назіральнікаў і заявіла пра сваё жаданне далучыцца да Мытнага саюза. Чым гэты крок, на ваш погляд, абумоўлены?**

— Арменія не падпісала ніякага дагавора з Расіяй, яна нават не падала заяўку на ўступленне ў МС, гэта была пакуль што толькі дэкларацыя армянскага і расійскага прэзідэнтаў Сержа Саргсяна і Уладзіміра Пуціна аб жаданні Арменіі ўступіць у МС. Аднак гэтая дэкларацыя выклікала пэўную напружанасць у Ерзване, таму што Арменія не такая ўжо маналітная і адзіная краіна. З улікам дыяспары, якая існуе ў Еўропе і ЗША, Арменія — гэта краіна, якая свядома шукала шлях на Запад.

Думаю, што цяпер Пуцін прапанаваў армянскаму боку пэўныя ўмовы, ад якіх яна не змагла адмовіцца. Гэта жаданне Пуціна ўзяць рэванш за Украіну, пэўны гандаль, які акажацца вельмі выгадным для Арменіі, таму што ён, напэўна, прывядзе да адкрыцця расійскага рынку для армянскай прадукцыі, дадатковых расійскіх крэдытаў, верагодна, спрашчэння працэдур рэгістрацыі армянскіх мігрантаў у Расіі і крэдытных паставак расійскага ўзбраення.

Але з геапалітычнага пункту гледжання для Расіі гэта сумніўны ход, таму што яна фактычна атрымлівае саюзніка, блакіраванага даволі варожымі сіламі, які не мае агульнай мяжы з МС.

— **На вашу думку, якія захады павінны зрабіць эліты Беларусі, Расіі і Казахстана для таго, каб еўразійскі праект адбыўся як паспяхова?**

— На мой погляд, каб працэс пайшоў і завяршыўся паспяхова, яго неабходна перавесці ў рэжым натуральнага развіцця. Узалежнікам будучага Еўразійскага саюза, перш за ўсё расійскаму боку, неабходна вынесці пытанні эканамічнай інтэграцыі за палітычную плоскасць, стварыць адмысловы механізм, які б выпрацоўваў прынцыпы рэгулявання агульнай эканамічнай прасторы, і на які не ўплывалі б палітыкі.

Арсен СІВІЦКІ.

■ Супрацоўніцтва

В'ЕТНАМСКІЯ МІЛІЦЫЯНЕРЫ ВУЧЫЛІСЯ ў ВІЦЕБСКІХ

На Віцебшчыне прадстаўнікі міліцыі з Ханоя пераймалі вопыт беларускіх калег. Таксама вельмі цікавіліся культурай і традыцыямі беларусаў, прамысловым патэнцыялам і нават поспехамі ў галіне сельскай гаспадаркі.

Менавіта ў Віцебскую вобласць дэлегацыя праваахоўнікаў на чале з Бін Ван Таанам, старшым палкоўнікам, намеснікам начальніка міліцыі Ханоя, прыехала пасля наведвання Мінска таму, што міліцыя Прыдзвінскага рэгіёна — лідар па прафілактыцы і раскрыцці злачынстваў. І тут добра наладжана адпаведная праца не толькі ў абласным цэнтры, але і ў раённых аддзелах унутраных спраў.

Падчас знаходжання ў Докшыцкім і Лепельскім раёнах замежныя міліцыянеры ў ліку іншага наведвалі музей народнай славы, мемарыяльны комплекс, прысвечаны знішчэнню вёсцы, музей народных рамёстваў, дзе ім уручылі сувеніры.

— Вялікі гонар прыехаць у Беларусь — прыгожую краіну. Мы памятаем тую вялікую дапамогу, якую СССР аказаў В'етнаму ў часы вайны супраць амерыканскіх агрэсараў. За гэта асобная падзяка беларускаму народу. Нас усюды сустракалі як родных. Я хачу, каб мацнела дружба паміж нашымі народамі. Мы зацікаўлены ў перайманні і абмене вопытам у барацьбе з арганізаванай злачыннасцю, з незаконным абарачэннем наркатыкаў, у ажыццяўленні кантролю за раней судзімымі грамадзянамі. Мы вывучалі структуру ўпраўлення ўнутраных спраў Мінска і Віцебска, наведвалі розныя падраздзяленні. Можам супрацоўнічаць у розных пытаннях, — гаворыць Бін Ван Таан.

У Віцебску міліцыянеры з В'етнама ўзялі ўдзел у цырымоніі ўскладання кветак да мемарыяльнага знака супрацоўнікам міліцыі, якія загінулі пры выкананні службовых абавязкаў. Убачылі дзяжурныя часці Упраўлення ўнутраных спраў і аддзела міліцыі на чыгуначным вакзале, пабывалі ў гадавальніку службовых сабак дэпартаменту «Ахова» і гэтак далей.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

■ Тарыфы

ЗА АБЯСШКОДЖВАННЕ АДХОДАЎ БУДЗЕМ ПЛАЦІЦЬ БОЛЬШ?

Тарыфы на абясшкоджванне бытавых адходаў неабходна павысіць, і гэта пойдзе толькі на карысць. Такую думку падчас прэс-канферэнцыі выказаў дырэктар унітарнага прадпрыемства «Экарэс» Анатоль КОЛБ.

— Жыхары стаціцы за абясшкоджванне бытавых адходаў сёння плацяць 1,5 тысячы рублёў за месяц. Калі павысіць гэты тарыф хаця б да 5 тысяч, утылізацыю можна зрабіць больш экалагічнай: не вывозіць асноўную іх колькасць на палігоны за горад, а сартаваць і перапрацоўваць, — лічыць Анатоль Колб.

Як вядома, перапрацоўка адходаў у другасную сыравіну становіцца значна больш прастай, калі іх правільна сабраць. Тут складанасці часта ўзнікаюць на самым пачатковым узроўні:

— Ні пра якія эфектыўныя асобны збор адходаў нельга гаварыць, пакуль у гарадскіх дамах будуць смеццераводды, — паведаміла начальнік аддзела вадаправодна-каналізацыйнай гаспадаркі і добраўпарадкавання Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Ірына Сафронава. — Міністэрству архітэктуры і жыллёвага будаўніцтва дадзена распараджэнне яшчэ на стадыі праектавання дома адмовіцца ад выкарыстання ў ім смеццераводаў, але, наколькі мне вядома, такіх праектаў пакуль няма, — адзначыла Ірына Міхайлаўна.

Акрамя праблемы ўласна ўтылізацыі бытавых адходаў, галоўнае ў працы з якімі — «дастаць» другасную сыравіну: макулатуру, шкло, пластык, у такім вялікім горадзе, як Мінск, існуе праблема, куды падзець вялікую колькасць смецця з будоўляў. Як паведаміў Анатоль Колб, у хуткім часе пачне працу комплекс, які на 80 працэнтаў вырашыць праблему ўтылізацыі рэшткаў жалезабетону і іншага будаўнічага смецця.

Па інфармацыі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі, сёння з усёй той колькасці бытавых адходаў, якія збіраюцца і вывозяцца арганізацыямі жыллёва-камунальнай гаспадаркі, на перапрацоўку ідзе 6-7 працэнтаў. У краіне маецца 5 прадпрыемстваў, якія займаюцца гэтай справай: у Брэсце, Наваполацку, Магілёве, Гомелі і Баранавічах, а таксама — 81 сартавальная станцыя і 5 сартавальна-перагрузачных станцый.

Ганна ГАРУСТОВІЧ

У ПОШУКАХ ІНАВАЦЫЙНЫХ ПРАЕКТАЎ

Дзяржаўны камітэт па маёмасці Беларусі аб'яўляе аб правядзенні адкрытага конкурснага адбору і экспертызы інавацыйных праектаў, навукова-даследчых, доследна-канструктарскіх і доследна-тэхналагічных работ для іх фінансавання за кошт сродкаў інавацыйнага фонду Дзяржкаммаёмасці ў 2014 годзе, паводле рэдакцыі ў прэс-службе камітэта.

Арыенціраваны аб'ём фінансавання праектаў (раб) за кошт сродкаў інавацыйнага фонду Дзяржкаммаёмасці ў наступным годзе складае 2,461 млрд рублёў.

Для ўдзелу ў конкурсным адборы ўдзельнікі павінны сёлета да 1 кастрычніка падаць у Дзяржкаммаёмасць адпаведны пакет дакументаў, у тым ліку абгрунтаваны неэфектыўнасці выкарыстання сродкаў інавацыйнага фонду (прагназаваны сацыяльны і (або) эканамічны эффект, што будзе дасягнута ў выніку рэалізацыі праекта (работы), наменклатура новай прадукцыі, аб'ём эксперту вырабленай прадукцыі, колькасць створаных новых працоўных месцаў) і інш.

Да ўдзелу ў адкрытым конкурсным адборы і экспертызе праектаў для іх фінансавання за кошт сродкаў інавацыйнага фонду Дзяржкаммаёмасці запрашаюцца падначаленыя арганізацыі сістэмы Дзяржкаммаёмасці, а таксама навуковыя, праектныя, канструктарскія і іншыя арганізацыі, незалежна ад падпарадкаванасці, якія могуць праводзіць навуковыя даследаванні і работы па асваенні, укараненні ў вытворчасці навуковай прадукцыі.

Сяргей КУРКАЧ.

ПРА ДАЎГІ ПАВЕДАМЯЦЬ «ЛІСТЫ ШЧАСЦЯ»

«Лістамі шчасця» ў Магілёўскім цэнтры гарадскіх інфармацыйных сістэм называюць паведамленні, якія дасылаюцца на працу даўжнікам за жыллёва-камунальныя паслугі. Гэты спосаб барацьбы з запазычанасцямі прыносіць шчасце бюджэту: толькі за жнівень удалося такім чынам спагнаць з неплацельшчыкаў 50 мільёнаў рублёў.

За мінулы месяц спецыялісты цэнтры ўжо накіравалі сотню хадайніцтваў кіраўнікам арганізацый і ўстаноў, дзе працуюць неплацельшчыкі. У большасці выпадкаў людзі хаця б часткова гасяць свае запазычанасці. Вядома, многім людзям, якія маюць запазычанасці за кватэру, непрыемна, калі пра іх праблемы даведваюцца начальства і калегі на працы. Аднак часам здараецца і так, што кіраўнік прадпрыемства аказвае супрацоўніку матэрыяльную дапамогу, калі ён апынуўся ў няпростай жыццёвай сітуацыі.

У цэнтры ж папярэджваюць, што спецыялісты цэнтры могуць адправіць «ліст шчасця» на працу чалавеку, калі ён не плаціць нават некалькі месяцаў. Звычайна гэта адбываецца пасля двух-трох месяцаў, таму што з вопыту працы ведаюць: калі доўг перарос за 4-5 месяцаў, то гэтую вельмі прыстойную суму, якая назапасілася, выплаціць будзе няпроста. Таму магілёўцаў, асабліва напярэдадні ацяпляльнага сезона, яшчэ раз настойліва просяць плаціць за жыллёва-камунальныя паслугі своечасова.

Ілона ІВАНОВА.

ВЫДАЎ ПРЭМІЮ І ЗАГАДАЎ ПАДЗЯЛІЦА

За спробу незаконнага атрымання 40 млн рублёў супрацоўнікі галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй Міністэрства ўнутраных спраў затрымалі генеральнага дырэктара ААТ «Крычаўцэментнашыфер».

Як паведамляюць ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, кіраўнік прадпрыемства спачатку сам падпісаў загад аб прэміраванні работнікаў «за эканомію паліўна-энергетычных рэсурсаў па выніках працы за першае паўгоддзе 2013 года». Далей ён загадаў аднаму з супрацоўнікаў сабраць з прэміраваных пэўную суму. У момант перадачы сабранай «прэміі» ў памеры 40 млн рублёў службовая асоба была затрыманая і змешчана ў следчы ізалятар г. Магілёва.

Святлана БАРЫСЕНКА.

■ Ёсць кантакт!

РЫЖСКИМІ СЛЯДАМІ КУПАЛЫ І РАЙНІСА

Жыхары Латвіі ўзгадваюць беларускага Песняра праз выставу

Дырэктар Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы Алена Ляшковіч, загадчыца аддзела навукова-экспазіцыйнай работы музея Марыя Барткова і аўтар гэтых радкоў мелі шчаслівую магчымасць прайсціся купалавымі слядамі ў Рызе, адчуць беларускі водар латвійскай сталіцы. І найперш цёплія і шчырыя сустрэчы адбыліся ў Юрмале, дзе наш народны пясняр, магчыма, гасціў на дачы ў вядомага латышкага паэта Яна Райніса. А праз шмат гадоў пасля гэтага завязалася добрая дружба паміж Купалавым музеем у Мінску і мемарыяльным музеем-дачай Райніса і Аспазіі (жонкі паэта) ў Юрмале, а таксама Аб'яднаным мемарыяльным музеяў Латвіі.

У юрмальскім музеі-дачы Райніса адкрылася падрыхтаваная Купалавым музеем выстаўка «У сэрца глянё сваё...». Гэты Купалаў радок стаў лейтматывам не толькі адкрыцця выставы, а ўсіх іншых сустрэч як з беларускай дыяспарай, так і з латышкай інтэлігенцыяй. На выставу ж сабралася столькі высокіх гасцей, яны выказвалі такую зацікаўленасць і літаратурнымі сувязямі паміж нашымі краінамі, і гістарычным мінулым нашай зямлі, і сённяшнім днём, што чарговы раз давялося пераканацца: для культурных кантактаў не існуе ніякіх перашкод, яны выконвалі і будуць годна выконваць місію народнай дыпламатыі. Пра гэта казалі на адкрыцці выстаўкі намеснік дырэктара Міністэрства культуры Латвіі Уладзіс Ліелпетэрс, мэр Юрмалы Гаціс Трукснэс, дырэктар Аб'яднаннага мемарыяльных музеяў Латвіі Рыта Мейнертэ, дырэктар музея Купалы Алена Ляшковіч, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Латвіі Аляксандр Гера-

сіменка. Апошні вельмі шмат робіць для пашырэння і ўмацавання разнастайных кантактаў паміж Беларуссю і Латвіяй, аказвае асаблівую падтрымку вучням Рыжскай беларускай школы імя Янкі Купалы, за што яны пры нас шчыра дзякавалі і паслу, і беларускай дзяржаве. Гучалі латышская, беларуская, руская мовы, гучалі вершы Купалы, Райніса, іншых латышскіх і беларускіх аўтараў, нават прадстаўнікоў беларускай дыяспары так закранула атмасфера гэтай сустрэчы, што Людміла Яновіч не стрымалася і прачытала ўласны верш, прысвечаны Купалу і Райнісу.

А мы з непрыхаванай зайздрасцю пазіралі на кнігі з аўтографамі беларускіх пісьменнікаў Райнісу, сярод якіх два аўтографы Янкі Купалы, дароўныя надпісы Якуба Коласа, Цішкі Гартнага, Кузьмы Чорнага, іншых беларускіх аўтараў.

Незвычайна цёпла, зацікаўлена і карыснай была сустрэча мінскай гасцей з актывістамі беларускіх суполак у Беларусі і на нашым тэрыторыі ў Рызе. І калі б не час на іншыя сустрэчы, то беларускія песні, якія разам спявалі гаспадары і гасці, маглі б гучаць да поўначы. Гэтаксам, як і бясконцай магла б быць гаворка ў Рыжскай Беларускай асноўнай школе імя Янкі Купалы ў Рызе. Вучні і настаўнікі школы, якая адна з нямногіх за межамі нашай краіны носіць імя народнага песняра Беларусі, парадавалі і сваёй цікаўнасцю, і дасведчанасцю, і добрымі спевамі, і чытаннем вершаў Купалы на латышкай і беларускай мовах, і выкананнем беларускіх песень. І зусім скарыла нас тое стаўленне да Купалы і беларускага слова, якое адчулі мы падчас знаёмства з музеем Янкі Купалы ў гэтай рыжскай школе імя нашага песняра. Малайцы вучні (далёка не

ўсе прадстаўнікі беларускай дыяспары, а і дзеці карэнных латышоў), малайцы настаўнікі, якія сеюць вечнае, добрае ў душах дзяцей, што абавязкова прарасце абадвух народаў. А душой усёй гэтай прыхільнай да купалавага слова, да беларускай мовы і гісторыі дзейнасці з'яўляецца дырэктар школы, наша зямлячка з Мядзельшчыны Ганна Іванэ.

Добрым напамінкам пра нашы сустрэчы ў гаспадароў застануцца беларускія кнігі, сувеніры, застанецца тая памяць сяброўства, якая не выветрываецца, не цмянее, калі яе агеньчык падтрымліваюць неаб'яжавыя і зацікаўленыя людзі. Такіх, на шчасце, нямала як у Беларусі, так і ў Латвіі. Значыць, два вялікія Яны — Купала і Райніс, як нехта назваў паэтаў падчас адкрыцця выстаўкі, сустрэнуцца яшчэ не раз. Купалава выстаўка ў Юрмале, а пасля і ў беларускай рыжскай школе будзе працаваць да канца кастрычніка.

Пакуль мы гасцявалі ў Рызе, у Мінску Алену Ляшковіч чакала прыемная навіна — указам кіраўніка краіны яна адзначана медалём Францыска Скарыны. З чым мы шчыра яе віншваем.

А да нашых чытачоў маецца адна просьба. Звязана яна з беларуска-латышкай літаратурнай гісторыяй. Вядома, што ў Віцебску пахавана маці Яна Райніса. На адным могільніку маецца нават адпаведны памятник каменю. А вось дзе дакладна знаходзіцца тая магіла, невядома. Дык мо нашы дасведчаныя краязнаўцы праявілі б свой імпульс і зацікаўленасць і дапамаглі адшукаць месца вечнага спачыну той жанчыны, якая дала жыццё нацыянальнаму генію латышоў Яну Райнісу?

Анатолий БУТЭВІЧ

■ Культурная сталіца

ТРЫНАЦЦАЦЬ — НА ШЧАСЦЕ

У кастрычніку ў Магілёве адбудзецца міжнародны фестываль «Залаты шлягер»: ён будзе 13-м па ліку, пройдзе ў 2013 годзе і да таго ж завершыцца 13 кастрычніка. Аднак арганізатары мяркуюць, што фестываль будзе шчаслівым, паспяховым і спадабаецца глядачам.

«Залаты шлягер» кіраўніцтва лічыць адной з ключавых падзей у межах абвешчанага Магілёва культурнай сталіцай Беларусі і краін СНД у 2013 годзе.

Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Анатолий Малашка паведаміў, што асноўныя арганізацыйна-фінансавыя пытанні фестывалю вырашаны, цяпер ідзе заключэнне дагавораў з выканаўцамі. У іх ліку, папярэдне,

Юрый Антонаў, Крысціна Арбакайтэ, Лайма Вайкуле, групы «Бакара», «На-На», «Боні М» і іншыя. У праграме фестывалю ёсць вялікі джазавы канцэрт з удзелам амерыканскіх музыкантаў, правядзенне якога стала магчымым дзякуючы спонсарам.

На фестывалі будзе конкурс маладых выканаўцаў: праўда, яго ўзначаліць не Іосіф Кабзон, як гэта паведамлялася раней, а Бары Алібасаў. Мастацкі кіраўнік «Залатога шлягера» Андрэй Каліна паведаміў, што спевакі выканаюць дзве песні: хіт мінулых гадоў і яшчэ адну, сучасную, якая будзе прэм'ерай. Галоўны прыз конкурсу — грашовая прэмія.

На сёлетні «Залаты шлягер» мяркуюцца прадаць рэкордную колькасць білетаў — больш за 16 тысяч. Іх кошт вагаецца ад

50 да 900 тысяч рублёў. Разлічана, што рэалізацыя білетаў дазволіць кампенсавача каля 60% бюджэтных выдаткаў на фестываль. Білеты можна набыць і ў раённых цэнтрах Магілёўскай вобласці. Да справы рэалізацыі падключыліся і турыстычныя фірмы з ідэяй прыцягнення гасцей з іншых беларускіх гарадоў, памежных абласцей Расіі і Украіны.

Абласны цэнтр мяркуе добра падрыхтавацца да вялікай культурнай падзеі: сімволіка «Залатога шлягера» (залаты кляновы ліст з саксафонам) будзе суправаджаць магілёўцаў і гасцей горада на вуліцах, канцэртных пляцоўках, у гатэлях і на вакзале, нават на прадукцыі мясцовых прадпрыемстваў.

Ілона ІВАНОВА

■ Выставы

САВЕЦКАЕ ДЗЯЦІНСТВА Ў ЦАЦКАХ

У Магілёўскім музеі этнаграфіі адкрылася настальгічная выстава «Цацкі, народжаныя ў СССР».

Створаныя ў 1970-90-х гадах самыя розныя цацкі пераносцяць наведнікаў сярэдняга ўзросту ў час іх дзяцінства. «І ў мяне такое было!» — найбольш частая рэакцыя на экспанаты.

На выставе іх можна пабачыць каля тысячы. Яны самыя розныя: ёлачныя цацкі і сімпатычныя лялькі, старыя кніжкі і калісці папулярныя настольныя гульні, пластыкавыя салдацікі і драўляныя машынкі. Усе яны былі ў карыстанні і ў свой час радалі дзяцей і дарослых. І гэта вельмі адрозніваецца ад дзяцін-

ства цяперашняга, калі малых больш радуе смартфон, камп'ютары, іншыя электронныя дэвайсы і віртуальныя гульні.

Калекцыю савецкіх цацак сабралі муж і жонка з Магілёва Кацярына і Юрый Шкрэдавы. Пачалося захапленне некалькі гадоў таму на мясцовым «блшыным» рынку, а працягнулася ў інтэрнэце.

— Аказваецца, такія цацкі збіраюць шмат людзей, асабліва ў Расіі, — падзяліліся магілёўскія калекцыянеры. — Для нас у гэтых прадметах шмат кранальнага, блізкага, з нашага дзяцінства.

Ілона ІВАНОВА.

■ Ёсць пытанне

ЯК ВЫХАВАЛЬНІКУ САДКА ВЫЙСЦІ НА ПРАФЕСІЙНУЮ ПЕНСІЮ?

У «Звязду» звярнулася чытачка з наступным пытаннем. **Жанчына працуе выхавальніцай у дзіцячым садку з 1983 года. Неўзабаве ёй споўніцца 50 гадоў, стаж працы — бесперапынны, на поўную стаўку. Яе цікавіла, ці мае яна права аформіць ільготную (прафесійную. — Рэд.) пенсію. «Калі я аформлю пенсію, але вырашу працягваць працаваць, то як гэта адаб'ецца на суме пенсіі?» — прасіла ўдакладніць чытачка.**

Як патлумачыла журналісту «Звязды» **загадчык аддзела сацыяльна-эканамічнай работы ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі Валянціна ГЕРАСІМОВІЧ**, Пастановай Савета Міністраў ад 9.10.2008 № 1490 «Аб некаторых пытаннях прафесійнага пенсійнага страхавання» былі зацверджаны «Палажэнне аб крытэрыях ацэнкі ўмоў працы для асобных катэгорый работнікаў і (ці) асабліва сцяжы ўдаў работ, што выконваюцца для мэтай прафесійнага пенсійнага страхавання» і «Пэралік устаноў, арганізацый і пасадак для мэт прафесійнага пенсійнага страхавання медыцынскіх і педагагічных работнікаў». Пунктам 1 раздзела 2 гэтага Пэраліку прадугледжана пасада выхавальніка дзіцячага сада. Гэта значыць, што выхавальнік дзіцячага садка **мае права выхаду на датэрміновую прафесійную пенсію, але для гэтага трэба выканаць цэлы шэраг умоў.**

У адпаведнасці з падпунктам 24.2.1 пункта 24 Палажэння, крытэрыем ацэнкі ўмоў працы для выхавальніка дзіцячага садка з'яўляецца яго непасрэдная занятасць на працягу поўнага рабочага дня (пра-

цягласць вызначаецца заканадаўствам). Яна ўключае ажыццяўленне на працягу каляндарнага года адукацыйнага працэсу ў групах з напўняльнасцю не менш як 80% ад нормы, вызначанай заканадаўствам для адпаведных груп дашкольнай адукацыі. Праўда, гэтая ўмова не прымяняецца ў дачыненні да работнікаў устаноў, размешчаных у сельскіх населеных пунктах.

Артыкулам 11 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прафесійным пенсійным страхаванні» вызначана, што права на датэрміновую прафесійную пенсію маюць асобныя катэгорыі педагагічных работнікаў (глядзі Пэралік), а менавіта: мужчыны — па дасягненні ўзросту 55 гадоў і пры наяўнасці прафесійнага стажу не менш як 30 гадоў, жанчыны — па дасягненні 50-гадовага ўзросту і пры наяўнасці прафесійнага стажу не менш як 25 гадоў.

Вылічэнне прафесійнага стажу ажыццяўляецца на падставе артыкула 13 Закона, зыходзячы са звестак спецыяльнай часткі індывідуальнага асабовага рахунку застрахованай асобы шляхам складання перыядаў, за якія выплачваліся адлічэнні на прафесійнае пенсійнае страхаванне з улікам умоў, прадугледжаных законам.

Пры гэтым палажэнні Закона не прадугледжваюць уключэнне ў прафесійны стаж іншых перыядаў (дзён), акрамя перыядаў (дзён) работы з асаблівымі ўмовамі з выплатай адлічэнняў на прафесійнае пенсійнае страхаванне. (Гэта патрабаванне дзейнічае з 1 студзеня 2009 года.)

— Адпаведна ў прафесійны стаж не ўключаюцца перыяды занятасці, на працягу якіх умовы працы педагагічных работнікаў не адпавядалі вызначаным крытэрыям ацэнкі ўмоў

працы і за якія не выплачваліся адлічэнні на прафесійнае пенсійнае страхаванне, уключаючы перыяды часовай непрацаздольнасці, канікулы, час каранціну ва ўстанове адукацыі, — падкрэсліла Валянціна Герасімовіч. — Такім чынам, калі работа на пасадазе выхавальніка выконвалася з улікам усіх вышэйзгаданых патрабаванняў, то гэты перыяд будзе залічаны ў прафесійны стаж для выхаду на датэрміновую пенсію.

У тым выпадку, калі выхавальніца адпавядае ўсім крытэрыям прызначэння датэрміновай пенсіі, яна можа яе аформіць, але застацца працаваць на сваёй пасадазе ўжо не зможа, як і на любой іншай пасадазе, уключанай у Пэралік. У гэтай сітуацыі давядзецца выбіраць — або застаешся на сваёй пасадазе выхавальніка, або сыходзіш на пенсію. Праўда, можна пашукаць сабе і іншую працу ці работу ў іншай сферы. У тым выпадку, калі чытачка будзе працаваць без атрымання аформленай пенсіі за выслугу гадоў, гэты перыяд будзе залічаны ёй у агульны працоўны стаж. У адпаведнасці з артыкулам 66 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні» ад 1.04.1992 года са змяненнямі і дапаўненнямі, грамадзянам, якім прызначана пенсія за выслугу гадоў, ажыццяўляецца пераарзлік пенсіі з улікам стажу работы пасля прызначэння пры ўмове неатрымання пенсіі за гэты перыяд. А калі яна пажадае атрымліваць і заробак на новым месцы, і пенсію за выслугу гадоў, то памер пенсійных выплат будзе зменшаны на той час, пакуль яна будзе працаваць, як, дарэчы, і ва ўсіх працуючых пенсіянераў.

Надзея НІКАЛАЕВА

ВАЛАНЦЁРЫ З РЫДЛЁЎКАМІ — ГАЛОЎНАЯ РУХАЛЬНАЯ СІЛА АРХЕАЛОГІІ

У Брэсцкі карпункт газеты патэлефанаваў прафесар Пётр Фёдаравіч ЛЫСЕНКА. Ён быў па справах у нашым горадзе, сустракаўся з былымі папличнікамі па вялікай даследчыцкай рабоце. Яшчэ раз усвядоміўшы велізарную працу, якая была праведзена ў 60—80-я гады ў Брэсце, і асэнсавыўшы ролю добраахвотных памочнікаў на раскопках, вырашыў напісаць газету, чытачом і прыхільнікам якой даўно з'яўляецца, выказаць ім падзяку. Так Пётр Фёдаравіч патлумачыў мэту свайго звання.

Нагадаю каротка, гісторыяй старажытнага Бярэсця вучоны займаецца з пачатку 60-х гадоў. Ён вызначыў месцазнаходжанне горада, спачатку тэарэтычна. Потым даказаў гэта з дапамогай раскопак. Раскопкі пачаліся ў 1969 годзе. Была ўскрыта плошча памерам крыху больш за 1,8 тысячы квадратных метраў, знойдзена 220 драўляных пабудов XI-XIII стагоддзяў, тры вулічныя маставыя, мноства прадметаў матэрыяльнай культуры. У выніку з'явіўся адзіны ў Еўропе музей сярэднявечнага ўсходнеславянскага горада. Старадаўняе паселішча, пакрытае купалам са шкла, металу і бетону, на Шпітальным востраве Брэсцкай крэпасці, за тры дзесяцігоддзі наведвалі больш за тры мільёны чалавек.

Гэты сапраўды ўнікальны музей уяўляе сабой фрагмент ледзь не 1000-гадовай даўніны. На чатырохметровай глыбіні знаходзіцца частка квартала рамеснікаў — 28 драўляных жылых і гаспадарчых пабудов. А ў цэлым экспазіцыя музея налічвае больш за 1200 экспанатаў. Асабліва шмат упрыгажэнняў, якія насілі красуні-берасцянікі 800 і больш гадоў таму назад.

Усім гэтым Брэст, несумненна, абавязаны доктару гістарычных навук, прафесару Пятру Лысенку. А сам прафесар з вышыні дзесяцігоддзяў вельмі ўдзячны тым старшакласнікам, навучэнцам тэхнікумаў, вучылішчаў, чыімі рукамі ўсё было зроблена. Зразумела, што ўзняць даволі глыбокі пласт зямлі плошчай больш за тысячу квадратных метраў не пад сілу ніякай навуковай экспедыцыі. Дык вось гэтыя хлопчыкі, паводле слоў Пятра Фёдаравіча, сваімі рукамі з дапамогай рыдлёвак вяршылі справу вяртання старога Бярэсця нашчадкам. На раскопкі прыходзілі вучні 7-х, 8-х, 9-х, 10-х класаў, працавалі сумленна, зацікаўлена. Цяпер многія з іх на пенсіі, маюць сваіх унукаў, якіх, вельмі спадзяецца прафесар, часам водзяць у музей «Бярэсце». Пётр Фёдаравіч згадаў прозвішча Паўла Антанюка, які таксама меў дачыненне да будучага музея. Павел Васільевіч Антанюк, зараз вядучы інжынер упраўлення капітальнага будаўніцтва гарвыканкама, сказаў мне, што ў яго засталіся самыя лепшыя ўражанні ад супрацоўніцтва з археолагам Лысенкам. Павел Васільевіч працаваў не ў якасці валанцёра на раскопках, а браў удзел ва ўзвядзенні музея ўжо як інжынер-будульнік. І цяпер ён ганарыцца ўдзелам у вялікай гістарычнай справе і знаёмствам з выдатным археолагам нашага часу.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

■ Кватэрнае пытанне

МЯНЯЕМ МІНСК НА СМАЛЯВІЧЫ?

Наша дачка жыве ў Мінску, стаіць у чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў. Ці праўду кажуць, што яна падыдзе хутчэй, калі згадзіцца на будаўніцтва кватэры не ў самой сталіцы, а ў гарадах-спадарожніках?

А. Собалева, Асіповіцкі раён

...Кажуць так не без падстаў. Указам Прэзідэнта ад 30.05.2013 № 246 дапоўнены пералік катэгорый малазабяспечаных грамадзян, якія маюць права на атрыманне льготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў: да 01.06.2013 г. У яго (у гэты пералік) у адпаведнасці з Указам ад 6.01.2012 г. № 13 уваходзілі шматдзетныя сем'і, «чарнобыльцы», ветэраны баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў з ліку асоб, прадугледжаных у п.п. 1-3 ч. 1 арт. 3 Закона ад 17.04.1992 г. № 1594-XII «Аб ветэранах»; грамадзяне, якія пражываюць не менш за 10 гадоў у інтэрнатах; тыя, хто будзе або набывае жыллё ў населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тыс. чалавек; маладыя грамадзяне — лаўрэаты спецыяльных фондаў Прэзідэнта; маладыя сем'і, якія маюць дваіх непаўналетніх дзяцей; суддзі, пракурорскія работнікі і інш. Цяпер жа ў спіс уключаны і малазабяспечаныя грамадзяне, якія ажыццяўляюць будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў у гарадах-спадарожніках (для Мінска — Дзяржынск, Заслаўе, Лагойск, Рудзенск, Смалявічы, Фаніпаль; для Брэста — Жабінка, для Гродна — Скідаль).

Пры гэтым на іх распаўсюджаны ўмовы льготнага крэдытавання, прадугледжаныя для тых, хто ажыццяўляе будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тыс. чалавек.

Іншымі словамі, ільготныя крэдыты будуць прадастаўляцца на тэрмін не больш за 20 гадоў (для шматдзетных сем'яў — 40 гадоў). Працэнты за карыстанне імі на працягу тэрміну пагашэння складуць 10% стаўкі рэфінансавання Нацбанка, акая дзейнічае на дату зацвярджэння спісаў на атрыманне крэдытаў, але не менш за 3% гадавых (для шматдзетных сем'яў — 1% гадавых).

Такім чынам, дзяржава, спрабуючы «разгрузіць» сталіцу і яшчэ два абласныя цэнтры, стварае прывабныя ўмовы для будаўніцтва жылля ў гарадах-спадарожніках, колькасць насельніцтва якіх можа перавышаць 20 тыс. чалавек (напрыклад, у Дзяржынску сёння пражывае 25,7 тыс. чалавек).

Думаю, што многія малазабяспечаныя чаргавікі палічаць умовамі, якія прапануюцца ім Указам № 246, прывабнымі.

Віктар САВІЦКІ

Калі трапіце ў вёску Гамарня, што ля Быхава, кожны сустрэчы пакажа вам, як прайсці да крыніцы з жывой вадою. Недалёка ад вёскі, за балоцістым алешнікам, за мастком над ціхай рачулкай вас чакае сустрэча з «помнікам прыроды мясцовага значэння» — так крынічкі былі названыя дзесяць гадоў таму рашэннем мясцовых улад. Але вядомасць набылі яны ў даўнія часы — як жыццядайныя, выратавальныя ад хвароб і асабліва ад слепаты. Шмат мясцовых паданняў сцвярджаюць гэтыя дзівосныя якасці лясной крынічнай вады. Вяскоўцы пабудавалі тут каплічку, паставілі крыжы, апавітыя ручнікамі, паклалі да крынічак кладку праз балоцістую лагчыну.

Днямі мне пашчасціла пабываць тут з фотаапаратам у руках, сфатаграфавачь усё, пра што казаў вышэй, пазнаёміцца з салігорскім шахцёрам Іванам Яшчанкам і яго унукам Аляксандрам.

*Колькі тут прайшло,
не злічана,
Кавалёў і каралёў...
Уратуй мяне,
крынічанька,
Каб вясну убачыць зноў.
Навакол дажджы
абрыдлыя,
Чую зімняй ночы крок -
Дай мне зрок,
крынічка мілая,
Распазнаць вясну здалёк,
Бачыць белы сад
ля Свіслачы,
Майскай плыні чысціню...
Дай святой вады
у прыгаршчы —
Здужаць восень і зіму.*

КАЭФІЦЫЕНТ ШЧАСЦЯ

Суботнюю раніцу разрывае гудок клаксона. За ім яшчэ адзін і яшчэ, пакуль бібіканне не зліваецца ў адно радаснае аўтамабільнае «Ура!». Прачынаемся канчаткова, але крыўдаваць не выпадае. Гэта ж не сусед з дрылём, а чарговы вясельны картэж выпраўляецца з двара. Мы жывём у «маладым» раёне: новабудоўлі, сем'і з дзеткамі, маладыя парачкі... Можна, каго гэты несучышны тлум і раздражняе — мяне дык радуе. Нявесты прыгожыя, жаніхі сур'ёзныя, бацькі ўзрушаныя, фатограф ловіць імгненне — няхай бы на ўсё жыццё засталіся гэтыя муж і жонка такімі ж шчаслівымі, як на вясельных здымках!

«Беларусы сталі часцей жаніцца і раздзей разводзіцца», — падмацоўвае ўражанні афіцыйная статыстыка. А што, глядзіце: са студзеня па ліпень гэтага года адбылося 44898 шлюбаў і 20370 разводаў — амаль удвая менш, у 2012 годзе (36942 і 24634 адпаведна). «Кафіцыент шлюбнасці» — як мяне вяселіць гэтае канцылярскае слоўца! — няўхільна павышаецца і, здаецца, за дэмаграфічную бяспеку краіны можна не перажываць. Але сацыялагі б'юць трывогу: мо агульная колькасць разводаў і зменшылася, але затое яны памаладзелі. А значыць, не становіцца менш маці-адзіночак ва ўзросце да 30 і дзяцей, якія ведаюць у лепшым выпадку «нядзельнага» тату, а ў горшым — усё дзіцяцтва служыць пераходным прызам у халоднай вайне паміж бацькамі...

Старэйшае пакаленне буркоча: раней, маўляў, жаніліся раз і назаўжды, і мелі моцныя сем'і, расцілі па 3, па 5 і больш дзяцей, а гэта маладыя разбэсціліся — як што не па-іхняму, дык адразу лапкі дагары, дзвярыма ляпаюць і разбягаюцца. Доля праўды ў гэтым ёсць, і вялікая. Спажывецкае стаўленне да сваёй другой палавінкі, звычка браць больш, чым аддаваць, бясконцае высвятленне: хто, каму і колькі павінен — усё гэта сямейнае гняздо не проста разбурае, а бялітасна і балюча раскідвае ў розныя бакі. Але ёсць і іншая праўда, пра якую старэйшае пакаленне звычайна маўчыць. Напрыклад, што, пабраўшыся шлюбам «раз і назаўжды», нярэдка муж і жонка не разыходзяцца з розных прычын: трэба дзяцей вырасіць, кватэру збудаваць, бізнес утрымаць, а то проста ўдваіх лягчы круціцца, чым аднаму — словам, з-за чаго заўгодна, толькі не з-за таго, што яны насамрэч сям'я. Жанчыны дзесяцігоддзямі церпяць п'янтства і агрэсію мужоў — «лепш такі, чым ніякага» — мужчыны дазваляюць абрыдлай, даўно ўжо не любай жонцы «запілаваць» сябе да перадынфарктнага стану... І пры гэтым выходзяць дзяцей, спрабуюць укласці ў галовы нашчадкаў штосьці разумнае, добрае, вечнае. Дажываюць суседзямі па камуналцы да сярэбранага ці залатога вяселля, на працы характарызуюцца станоўча: сям'янін — гэта гучыць горда. Кагнітыўны дысананс, ці не так?

Я не ведаю, у якіх адзінках вымяраецца, дый ці вымяраецца ўвогуле, каэфіцыент сямейнага шчасця. У дзіцячых усмешках? У колькасці падораных знянацку кветак ці адпрасаваных кашуль — не з абавязку адпрасаваных, а з любові? У часе, праведзеным усімі разам — па гаспадарчых справах, у працы ці адпачынку? У кожнага свае каштоўнасці, асабістыя і сямейныя. У адным упэўнена: кожнае імгненне трэба цаніць і пражываць на ўсю моц, і кожная сям'я можа быць шчаслівай. Калі мы перастанем змагацца адзін з адным за гэтае светлае пачуццё і проста дазволім сабе быць шчаслівымі. Гэта так проста. Гэта так складана. Будзьце шчаслівымі, калі ласка!

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

■ Свято ў акне

«КАЛІ ЎЗЯЛІ ДЗІЦЯ — НАБЯРЫЦЕСЯ ЦЯРПЕННЯ І НЕ ШКАДУЙЦЕ ЛЮБОВІ»

У гэтай сям'і, што жыве ў аграгарадку Забалацце пад Оршай, двое ўласных і трое прыёмных дзяцей. Усяго атрымліваецца пяцёра. «Пакуль што — пацэра», — падкрэсліваюць бацькі, якія на паперы лічацца бацькамі-выхавацелямі ў дзіцячым доме сямейнага тыпу, але адчуваюць сябе выключна сям'ёй, дзе ўсе дзеці — свае і бясконца любімыя...

Мы табой ганарымся

Святлана Дашкевіч стварае ўражанне вельмі спакойнага, ціхага чалавека. «А я са школы такая — не актывістка і не перадавік, а звычайная, сярэдняя вучаніца, — кажа з няўлоўнай усмешкай. — Мае аднакласнікі нават не чакалі, ды я і сама не ведала, што рэалізуюся ў дзеціх. А цяпер сустракаю знаёмых — кажуць: «Мы так табой ганарымся, Света!».

— Негатыўнага стаўлення да сябе я не адчувала ніколі. А падтрымку — так, прыемнае любое праяўленне ўвагі. Напрыклад, на працы ў мужа (Андрэй Тарган працуе фармоўшчыкам на камбінаце жалезабетонных вырабаў. — Аўт.) пра нас не ведалі. Толькі з раённай газеты дазналіся, што ў сям'і прыёмныя дзеткі, бо мы ніколі не афішавалі гэту сваю працу. І адразу да нас патэлефанавалі з пытаннем, колькі дзетак сёлета ідуць у школу, выдзелілі дапамогу на школьныя зборы. У аршанскім аддзяленні Беларускага таксама заўжды ідуць насустрач. Паабяцалі дапамагчы нам вырашыць пытан-

не з транспартам для сям'і — у найбліжэйшы час будзем абмяркоўваць варыянты.

«Я цябе люблю!»

— З чаго пачалося? — перапытвае Святлана Мікалаеўна. — Ды вось з Каці, яе мы ўзялі першай. Я працавала тады на льнокамінаце. Жаданне мець больш дзяцей у нас з мужам было ўзаемным, але нараджаць не дазволіла здароўе. Пайшлі ў аршанскі дзіцячы дом №1, дзе і ўбачылі Кацю. Тады ёй было ўсяго 3 годзікі, а цяпер ужо сем, яна сёлета першакласніца. По-

тым узялі Віку, яна аднагодка маёй роднай дачкі, таму дзяўчаты хутка знайшлі агульную мову... А зусім нядаўна, некалькі месяцаў таму, у сям'і з'явіўся Максімка — гэта наша агульнае сонейка.

Проста падчас чарговага візіту ў раённы аддзел адукацыі, які Святлана Дашкевіч часта наведвае па розных пытаннях, дзяўчаты-метадысткі запыталіся: «Хочаце ўзяць хлопчыка маленькага?». Яна ніколі не адмаўлялася, пагадзілася і на гэты раз — прышла, паглядзела на малага ды адразу забрала.

— Нават дома нікому не сказала, гэта было сюрпрызам. Але ўсе адразу ад Максімки былі ў захапленні. Шчыра прызнаюцца, я да яго ўжо так прыкіпела, што будзем афармляць паперы на ўсынаўленне, каб гэта ўжо было наша дзіця, каб ніхто яго больш нікуды не забраў. ...На Максімку ні злаваць, ні крыўдаваць немагчыма. Калі дзе нашкодзіць, я, натуральна, раблю строгі выгляд, але самой хочацца смяяцца. А ён з гэтай хітрынчай падсоўваецца пад бок, зазірае ў вочы, бачыць, што ніхто на яго насамрэч сварыцца не будзе. Я кажу: «Не сярбрую з табой сёння». А Максім: «Я ж цябе люблю... І ты мяне любіш».

«Мама! — жвавым рыжым лісянім ласціцца пад рукі трохгадовы Максім. — Мама, я хачу веласіпед!». Старэйшыя дзяўчаты, Віка і Аня, прапануюць паказаць яму штосьці цікавае, і малы з лёгкасцю пакідае дарослых гаварыць «пра сваё», а сам пераключае ўвагу на сястрычак — чым парадуюць?

Працаваць... бацькамі

Вясной гэтага года ў райадзеле адукацыі сям'і Тарган-Дашкевіч прапанавалі стварыць дзіцячы дом сямейнага тыпу ў аграгарадку пад Оршай. Муж з жонкай прызнаюцца, што нават не раздумвалі доўга, на сямейнай нарадзе абмеркавалі — і пачалі збіраць чамаданы, рыхтавацца да пераезду. «Я сам вясковец, цішыня і спакой мне бліжэйшыя, чым гарадская мітусня. І дзецім свежае паветра карыснае, дый праца для кожнага знойдзецца, гульгатамі ніхто не вырасце», — разважае ўголас тата Андрэй.

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

■ Карыснае з прыемным

СВЯТА НА ЎСІХ

Банкіры адзначылі пачатак новага навучальнага года падарункамі — іх атрымалі больш за 100 выхаванцаў дзіцячых дамоў

На пачатку верасня бацькі і дзеці з 11 дзіцячых дамоў сямейнага тыпу сабраліся ў Мінску на арганізаванае спецыяльна для іх сямейнае свята. Яго арганізатары — Беларускае і рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Белая Русь» — акрамя забавляльнай і адукацыйнай праграмы, падрыхтавалі да гэтай сустрэчы памятныя і карысныя падарункі.

Пакуль прыёмныя бацькі дзяліліся паміж сабой навінамі і абменьваліся вопытамі, старэйшыя дзеці ўдзельнічалі ў камп'ютарнай гульні па павышэнні фінансавай

граматнасці, малодшыя школьнікі малявалі разам і паасобку штосьці вельмі яркае, а самыя маленькія глядзелі мультфільмы з карыснымі «Урокамі цётхны Савы». Крыху пазней ва ўрачыстай абстаноўцы кожнай сям'і былі ўручаны электронныя кнігі і планшэты, мультымедыйныя дыскі з фільмам пра іх саміх. Усе 105 дзяцей атрымалі развіваючыя гульні, а 11 выхаванцаў-першакласнікаў — яшчэ і яркія, прыгожыя партфелі з усімі неабходнымі для школьніка прыладамі. А пасля афіцыйнай часткі і агульнага фота на памяць сям'і наведлі спектакль «Чараўніцтва на лёдзе» ў Белдзяржцырку.

Дарэчы, апыкунства над шматдзетнымі прыёмнымі сем'ямі Беларускае ўзяў ужо даўно, падаўшы ўзор іншым фінансавым установам краіны. За 5 гадоў было пабудавана 11 катэджаў у розных рэгіёнах краіны. «Сустрэчы з сям'ямі сталі ўжо традыцыйнай, важнай і вельмі прыемнай для нас падзей, — адзначае намеснік старшыні праўлення Беларускага Уладзімір Занько. — У планах банка на бліжэйшыя гады — узвесці яшчэ 4 катэджы для шматдзетных прыёмных сем'яў, і гэта толькі частка вялікай праграмы сацыяльнай дзейнасці нашай установы».

Ірына СІНЦКАЯ

НЕ НАБЛІЖАЙСЯ ДА МЯНЕ!..

Чвэрць беларусаў на сабе зведалі фізічнае насілле ў сям'і

Калі лютаўскім днём на парозе з'явілася жанчына з дзевяцімесячным дзіцем, у супрацоўнікаў крызіснага пакоя, хоць іх і цяжка здзіць, сэрцы сціснуліся. Чаму кабета, якой, так бы мовіць, «па статусе» належыць быць у цяпле і акружэнні блізкіх, апынулася ўдалечыні ад дома? «Ат, — адмагнулася яна, — звычайны набор: б'е, зневажае». Пасля высветлілася, што сужэнец засумняваўся, ці яго дзіця, вось і пачаў высвятляць праўду ўсімі магчымымі спосабамі. І такіх бітых мужам праз крызісны пакой Кобрынскага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва толькі сёлета прайшло пяць, а ўсяго наведнікаў было дзевяць, бо большасць жанчын прыходзілі з дзецьмі.

Што ўяўляе сабой крызісны пакой? «Гэта спецыяльна абсталяванае памяшканне на чатыры спальныя месцы, — распавядае дырэктар Кобрынскага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Таццяна БОЙКА. — Там усё ўладкавана, як у звычайным доме: добрая мэбля, ёсць месца для падрыхтоўкі дзецьмі ўрокаў, пральная машына і душавая кабінка. А кухня такая, якую не ў кожнай сям'і ўбачыш — з ўсімі сучаснымі прыладамі».

Жыць у крызісным пакоі можна толькі часова, бо гэта не інтэрнат. Звычайна на дзесяць дзён даецца прытулак тым, каму няма месца ў родных сценах. За гэты час яны адагравваюць сваё сэрца, прыходзяць у нармальны псіхалагічны стан і пачынаюць думаць, як жыць. Дарэчы, мама дзевяцімесячнага немаўляці развясла са сваім раўніўцам і ўладкавалася з дзіцем у інтэрнат. А бывае, што сем'і зноў яднаюцца.

абавязковыя складнікі якой — псіхалагічная, юрыдычная, інфармацыйна-кансультацыйная і гуманітарная дапамога.

Дарэчы, жанчына з траімі дзеткамі вярнулася да свайго грамадзянскага мужа, бо ён дзякуючы спецыялістам змяніўся ў лепшы бок.

ГІСТОРЫЯ БАЛЮЧАГА ПЫТАННЯ

Праблема сямейнага насілля не з'яўляецца выключна нашай, яна існуе ва ўсіх краінах.

баў. Сёння часам складана аператыўна прыняць меры і пакараць гвалтаўніка. Напрыклад, міліцыя часам не мае юрыдычных падстаў увайсці ў дом, дзе скандаляць муж і жонка, дзе галава сям'і б'е дзяцей. І што рабіць, калі жанчына раніцай забірае напісаную заяву? Словам, павінна быць сістэма, зыходзячы з якой гвалт у сям'і прыраўноўваўся б да злачынства.

І з гэтым цяжка не пагадзіцца. Вынікі сацыялагічнага даследавання, праведзенага пяць гадоў таму, засведчылі, што кожная чацвёртая беларуская жанчына зведала фізічнае насілле, а большасць — псіхалагічнае. Бо «даражэнькі» муж ці «роднёнькая-каханенькая» жонкачка (так-так, і прадстаўніцы слабага полу часам паводзяць сябе вельмі агрэсіўна) могуць не пускаць у ход кулакі ці качалку, але «запілаваць» другую палову так, што свет нямілым здасца. А яшчэ ў беларускіх сем'ях мае месца сексуальнае і эканамічнае насілле. Мянэцца ўзровень нашага жыцця, у пэўнай ступені менталітэт, а звычайка вырашаць спрэчныя пытанні на павышаных тонах і «вучыць» спадарожніка жыцця з дапамогай кулака і гвалту па-ранейшаму застаецца.

ЖОРСТКІЯ ЛІЧБЫ

Аналіз крымінальных спраў у сферы сямейна-бытавых злачынстваў паказвае, што 95 працэнтаў з іх прыпадае на долю мужчын, а іх ахвярамі становяцца жанчыны ва ўзросце ад 27 да 40 гадоў, дзеці і старыя.

Але калі за мяжой «бытавухай» займаюцца даўно, то ў Беларусі на дзяржаўным узроўні гэта тэма агучана некалькі гадоў таму. У 2002 годзе юрыстамі быў распрацаваны праект адпаведнага закона, ён быў ухвалены амаль усімі зацікаўленымі міністэрствамі, у прыватнасці, адукацыі, працы і сацыяльнай абароны, унутраных спраў. Да прыняцця законапраекта парламентам у 2004 годзе не хапіла зусім крышку. Псіхолог Надзея ЦЫРКУН, колішні дэпутат Палаты прадстаўнікоў, якая актыўна працавала над праектам закона, пераканана, што і сёння пытанне не знята з парадку дня — такі прававы дакумент патрэбен. А вось прадстаўнікі праваахоўных органаў з гэтым не пагаджаюцца, бо абарона ад хатняга гвалту «прапісана» ў разнастайных заканадаўчых актах.

Аднак Надзея Цыркун упэўнена: калі б усё было добра, то насілле не мела б такіх машта-

якія не могуць супрацьстаяць грубай сіле. Больш як 75 працэнтаў злачынстваў здзяйсняецца ў стане алкагольнага ап'янення. А кожны трэці сямейны агрэсар з'яўляецца судзімым.

ПРАЦЭС ПАЙШОЎ

Як сведчыць статыстыка, штогод ад рук блізкіх у Беларусі гіне сто чалавек. Але па-ранейшаму многія лічаць бытавыя сутычкі асабістай справай. Маўляў, пасварыўся, затое так соладка памірыўся. І нават калі размова ідзе пра сур'ёзныя бойкі, пасля якіх даводзіцца наведваць урача, пацярпелыя не заўсёды жадаюць выносіць «смецце» за парог сваёй хаты.

Як зазначыў начальнік упраўлення прафілактыкі Міністэрства ўнутраных спраў Алег КАРАЗЕЙ, стаіць задача ўзмацніць адказнасць для бытавых дэбашыраў. І па-

Трэба ведаць

Арганізацыі і сацыяльныя цэнтры, дзе пацярпелыя ад бытавога насілля могуць атрымаць дапамогу і часовы прытулак:

- ✓ тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва;
- ✓ Мінскі гарадскі цэнтр сацыяльнага абслугоўвання сям'і і дзяцей;
- ✓ грамадскае аб'яднанне «Радзіслава»;
- ✓ аўтаномная некамерцыйная арганізацыя па аказанні сацыяльных паслуг «Мужчыны XXI стагоддзя»;
- ✓ саюз сястрыцтваў міласэрнасці Беларускай праваслаўнай царквы;
- ✓ крызісны цэнтр пры SOS-дзіцячай вёсцы ў Магілёве.

Рэспубліканская «гарачая лінія» для пацярпелых ад хатняга насілля: 8-801-100-8-801 (з 8 да 20 гадзін).

ступова гэта адбываецца. Так, у 2008 годзе быў прыняты закон аб прафілактыцы правапарушэнняў, паводле якога насілле ў сям'і — гэта «наўмыснае дзеянне не толькі фізічнага і сексуальнага, але і псіхалагічнага характару, якое накіравана супраць іншага члена сям'і і парушае яго правы, свабоды і асабістыя інтарэсы, а таксама прыносіць яму псіхічныя і фізічныя пакуты». Такім чынам, на заканадаўчым узроўні сямейнае насілле ўжо разглядаецца не толькі як нанясенне пабою. Далей — болей... У закон плануецца ўнесці папраўку, згодна з якой тых, хто жорстка абыходзіцца са сваімі сямейнікамі, будуць ставіць на прафілактычны ўлік. А яшчэ агрэсар можа атрымаць ахоўнае прадрасанне. Гэты дакумент забараняе яму высвятляць месца знаходжання пацярпелага, гаварыць з ім, у тым ліку па тэлефоне, прадугледжаны і іншыя прафілактычныя захады.

Між тым Міністэрства ўнутраных спраў ліквідавала пэўныя прабелы ў заканадаўстве. У Кодэкс «Аб адміністрацыйных правапарушэннях» унесены істотныя змены, якія ўступілі ў сілу 28 жніўня. Можна знайсці ўправу і на таго, хто проста здзекуецца фізічна ці псіхалагічна: напрыклад, шчыпае кагосьці з членаў сям'і, не дае есці, выганяе ў мароз на вуліцу. Артыкул 9.1 дапоўнены другой часткай: і па ёй можна атрымаць штраф да 10 базавых велічын (да мільёна рублёў) ці арышт да 15 дзён. Дарэчы, за 8 месяцаў бягучага года заведзена больш як 20 тысяч спраў за парушэнні ў побыце і амаль 1500 — крымінальных!

Як бачым, пад нагамі ў хатніх скандалістаў пачынае гарэць зямля. Але толькі заканадаўчых новаўвядзенняў для барацьбы з гэтай з'явай недастаткова. Пакуль жанчыны, замінаваныя на наступны дзень пасля скандалу словамі раскаяння і аблашчаныя падарункамі, бясконца будуць дараваць прыніжэнні і нават пабоі, усё застаецца па-ранейшаму...
Валянціна ШЭЛЕГ.

ПРАВЕЦЕ СЯБЕ

Прапануем невялікі тэст для мужчын. Напрыклад, ваш любімы кубак разбіў начальнік. Як вы сябе будзеце паводзіць? Усміхніцеся? Пажартуеце? Проста махніце рукой: маўляў, бывае? А цяпер тая ж сітуацыя, толькі на ўласнай кухні. Вы абдымеце жонку і прамовіце: «На шчасце»? Гыркнеце, што ў яе рукі не адтуль растуць? Альбо залепіце па вуху? Калі прысутнічае адзін з двух апошніх варыянтаў, то самы час задумацца пра павышэнне самакантролю і пачынаць вучыцца вырашаць канфлікты ў сям'і мірным шляхам.

...З Бярозаўскага раёна ў крызісны пакой накіравалі жанчыну з траімі дзецьмі, прычым двайнятам было ўсяго па восем месяцаў. Спецыялісты ў Кобрыне працавалі з ахвярай, а калегі з Бярозы — з агрэсарам. Увогуле ў сямейных справах нельга слухаць толькі адзін бок. Чым больш крыніц інфармацыі, тым хутчэй можна знайсці болевую кропку, на якую і трэба ўздзейнічаць. У крызісным пакоі для кожнага наведніка распрацоўваецца індывідуальная праграма рэабілітацыі,

ШТО ЗРАБІЦЬ, КАБ МУЖ ПЕРАСТАЎ БІЦЬ?

Гэтым летам у Мінску адкрыўся адзін з сталіцы, але ўжо трэці ў Беларусі прытулак для жанчын, якія шукаюць сховішча ад мужа-агрэсара (падобныя прытулкі таксама ёсць у Магілёве і Лідзе).

— Асноўная задача нашага прытулку якраз не ў тым, каб схаваць жанчыну з дзецьмі ад мужа або садзейнічаць разбурэнню яе сям'і, — кажа старшыня праўлення грамадскага аб'яднання «Радзіслава», якое рэалізуе гэты праект у Мінску, Вольга ГАРБУНОВА. — Мы разглядаем яго як магчымасць не дайсці да цяжкіх крымінагенных наступстваў: каб муж не пакалечыў сваю жонку ці дзяцей, не забіў сваю другую палову, або каб жонка, якая жыве многія гады ў сітуацыі гвалту, у парыве помсты не зрабіла замах на яго забойства...

Прытулак уяўляе сабой па-таемную кватэру з кратамі на вокнах. У ёй маецца санвузел, халадзільнік, пральная машына, пліта, посуд, цацкі для дзяцей

— усё самае неабходнае, аж да пасцельнай бялізны і ручнікоў. У бліжэйшы час будзе ўсталявана кнопка трывожнай сігналізацыі.

— Мы даём часовае пражыванне ад адных сутак да года. Прычым звярнуцца да нас можа любая жанчына, незалежна ад месца рэгістрацыі, — распавядае Вольга. — У сярэднім у нас жывуць ад аднаго да паўтара месяцаў. За гэты час можна паспець вырашыць першараднаыя задачы: прайсці шлюбаразводную працэдуру, вызначыцца, дзе далей жыць са сваімі дзецьмі і г.д.

У нас ёсць таксама прафесійны псіхолог і сацыяльны работнік, які гатовы суправаджаць жанчыну ў розныя інстанцыі і дапаможа ў пошуках новага жылля, працы і г.д. Мы садзейнічаем і ў атрыманні юрыдычнай дапамогі, а ў вельмі запущаных выпадках — і ў дапамозе адваката для прадстаўніцтва на судзе.

Акрамя прытулку, у арганізацыі працуе тэлефон даверу «Служба дапамогі грамадзянам, якія пацярпелі ад гвалту».

Дык вось, на яго тэлефануюць жанчыны з рознымі сітуацыямі, але відаць, што яны ў асноўным хочучы згладзіць вострыя вуглы. Адно з самых папулярных пытанняў: як зрабіць, каб сітуацыя змянілася? Каб муж перастаў піць, біць і г.д.? Гэта значыць, жанчына імкнецца захаваць адносіны. Што ж тычыцца жанчын, якія прыязджаюць у прытулак, то ў асноўным гэта тыя, хто падвяргаецца вельмі жорсткаму фізічнаму і сексуальнаму гвалту. Сітуацыі вельмі запущаныя, хранічныя, таму тут справа за канчываецца спробамі абараніць сябе і сваіх дзяцей — падачай заявы ў міліцыю, разводам.

Нумар тэлефона даверу — (375 17) 280 28 11. Гэта сумесны праект з тэрытарыяльным цэнтрам сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Першамайскага раёна Мінска. Калі лінія не адказвае, ёсць яшчэ тэлефон экстраннай дапамогі — (375 29) 610 83 55. Па ім мы рэкамендуем тэлефанаваць, калі на гарадскім нумары тэлефона даверу ніхто не падняў трубку.

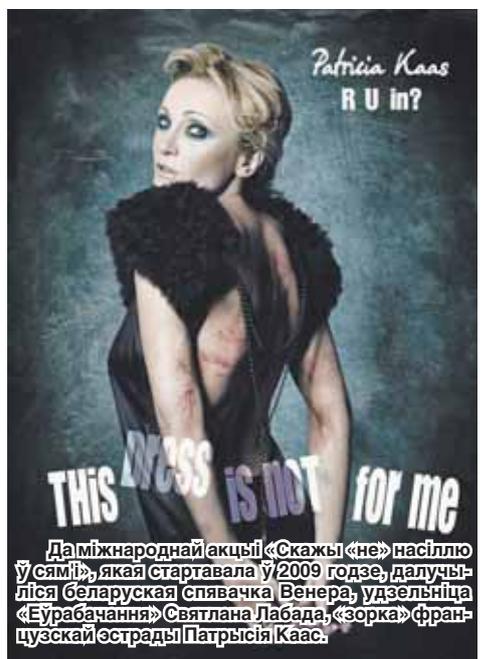
Святлана БУСЬКО.

МІЛІЦЭЙСКАЯ ХРОНІКА АПОШНІХ МЕСЯЦАЎ

12 жніўня былі муж задушыў 27-гадовую мінчанку Ганну Сардэчкіну і расчлянiў яе цела. Астанкі ў некалькіх поліэтыленавых пакетах былі знойдзены на наступны дзень у Цянскім вадасховішчы.

7 верасня ў пасёлку Глуск Магілёўскай вобласці зніклі маладая жанчына і яе трохмесячная дачка. 13 верасня міліцыя знайшла іх целы. Высветлілася, што абедзвюх забіў адвэрткай сужыцель жанчыны.

12 верасня ў цэнтры Оршы 29-гадовы мужчына на вачах дзясяткаў людзей забіў нажом сваю былую жонку. Кажуць, такім чынам ён адрэагаваў на афармленне разводу...

Даміжнароднай акцыі «Скажы «не» насілло ў сям'і», якая стартавала ў 2009 годзе, далучыліся беларуская спявачка Венера, удзельніца «Еўрабачання» Святлана Лабада, «Зорка» французскай эстрады Патрысія Каас.

■ **Пытанне псіхолога**

На пытанні чытачоў адказвае кіраўнік аддзела прыкладной педагогічнай псіхалогіі Акадэміі паслядыпломнай адукацыі, псіхолог з 16-гадовым досведам кансультавання **Алена ОСІПАВА.**

НЕ НАШ МЕТАД

«Мы з мужам часта спрачаемся наконт выхавання 4-гадовай дачкі — дакладней, такога моманту, як сістэма пакаранняў. Я выступаю катэгарычна супраць фізічнага пакарання, лічу пазбаўленне салодкага ці мультыкаў максімальнай мерай за непаслушэнства. А муж разважае ў такім ключы: маўляў, яго выхоўвалі папругай — «і чалавекам вырас», значыць, і ў выхаванні ўласнага дзіцяці «калі ўгаворы не дзейнічаюць, часам праз пятую кропку хутчэй даходзіць». Не хацелася б ствараць глебу для маніпуляцый, каб мы зрабіліся для дачкі добрым і злым «паліцэйскімі», але і прыйсці да кансэнсусу ніяк не ўдаецца. Якім чынам пераканаць мужа, што папруга — гэта не метады для ўмацавання бацькоўскага аўтарытэту?»

Алена Вашкевіч, г. Мінск.

Шаноўная Алена! Сапраўды, мужчынскі і жаночы стылі выхавання розныя, але ў галоўным — што тычыцца бяспекі, здароўя і эмацыйнага дабрабыту дзіцяці — бацькі павінны дзейнічаць па ўзаемным узгадненні. Фізічныя пакаранні дзіцяці недапушчальныя; акрамя таго, у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, яны цягнуць за сабой крымінальную адказнасць (арт. 153 Крымінальнага кодэкса РБ абвяшчае, што наўмыснае прычыненне лёгкай цялеснай шкоды караецца грамадскімі работамі або штрафам, або папругачымі работамі на тэрмін да 1 года, або арыштам на тэрмін да 3 месяцаў).

Выкарыстанне фізічных пакаранняў — адна з многіх формаў бацькоўскіх паводзін, якая, на жаль, часта перадаецца ад аднаго пакалення да другога («стафета насілля»). Асноўнай прычынай выкарыстання бацькамі фізічных метадаў уздзеяння ў дачыненні да ўласных дзяцей з'яўляецца тое, што ў дзяцінстве яны самі зведалі такога кшталту насілле. Шматлікія даследаванні паказваюць, што дзеці, якія падвяргаюцца фізічным пакаранням, маюць большую колькасць эмацыйных і паводзінскіх праблем, асабліва звязаных з агрэсіяй, дэпрэсіяй і гвалтам у дачыненні да навакольных.

Дзіця хутка вучыцца баяцца не таго, што робіць дрэнны ўчынак, а менавіта пакарання за яго з боку бацькоў. Гэта значыць, дарослыя атрымліваюць магчымасць кантраляваць паводзіны дзіцяці толькі ў дадзены момант і толькі за кошт страху, які ў той ці іншай форме будзе пераследаваць яго потым усё жыццё.

Сістэматычны страх у дачыненні да чалавека, якога дзіця вельмі любіць і цалкам ад яго залежыць, фарміруе ў маленькага чалавека так званы базавы нейроз. Надалей гэта абавязкова адаб'еца ў няўменні наладжваць блізкія стасункі з навакольнымі, зніжэнні ўнутранай самаацэнкі, якая ў выніку вызначае паспяховаць чалавека. А калі дачку фізічна карае бацька, яна пасля, ужо ў дарослым жыцці, будзе гатовая цяпець фізічнае насілле з боку мужчыны.

Псіхалагічны наступствы такіх пакаранняў могуць быць самымі рознымі. Чым меншае дзіця, тым большая верагоднасць таго, што ў выніку збівання ў яго ўзнікне затрымка фізічнага, псіхічнага і маўленчага развіцця, нейрозы. З-за таго, што дзіця не ведае, калі будзе наступнае пакаранне, у яго ўзнікае галаўны боль. Такую дзіцяці складана засяродзіцца на гульні або на школьных занятках, бо яно пастаянна знаходзіцца ў чаканні нападения.

І яшчэ адзін негатывіны бок фізічных пакаранняў: дзіця прычынае адчуваць, што агрэсіўны спосаб кантактаў з людзьмі — гэта норма, і што быць агрэсіўным — правільна. Пазней чалавек гэтак сама стане выходзіць сваіх дзяцей. Помніце, што зневажаць і абражаць нельга ні пры якіх умовах.

КОЖНЫ ВЫБІРАЕ ПА САБЕ

«Я выйшла замуж і зацяжарала яшчэ студэнткай. Пераехала да мужа. Інстытут пакінула. Але ўсе родныя, у тым ліку і свякруха, пераконвалі мяне аднавіцца і працягнуць навучанне. Абяцалі дапамагчы і падтрымаць пры неабходнасці. Але вось сыночку ўжо другі год, а абяцанай падтрымкі нешта не відаць. Мае бацькі дапамаглі з грашыма, я дадала неабходныя прадметы і аднавілася платна на завочным у іншай ВНУ. Але кожную сесію даводзіцца вырывацца са скандаламі і сваркамі. Мужу на новым месцы працы водпуск лепш не браць, каб мы не засталіся без грошай. Мая мама працуе, жыве ў іншым горадзе і часта да нас прыязджаць не можа, а свекрыўі, з якой мы жывём пад адным дахам, пасядзець з унукам няма калі! Нават калі я папярэджваю за гэта, што мне трэба будзе з'ехаць на два тыдні, знаходзяцца адгаворкі. То ў яе гурток па інтарэсах, то сустрэча з сяброўкай, то спатканні. «Я ж яшчэ маладая, хачу пакарыць і для сябе», — кажа. Муж, натуральна, з мамай канфліктаваць не хоча, і крайняй атрымліваюся я, як быццам адукацыя — гэта мой асабісты капрыз, а не неабходнасць. А вучыцца мне яшчэ два гады. Як падумаю, што неўзабаве чарговы скандал і дзьяльба, хто ды колькі з дзіцем сядзець будзе, дык проста рукі апускаюцца, хочацца ўвогуле ўсё кінуць...»

Настасся, г. Маладзечна.

Настасся, вы перажываеце дастаткова складаны перыяд свайго жыцця. Вам даводзіцца прыкладаць шмат сіл, каб развіваць і падтрымліваць адносінны ў сваёй маладой сям'і, выходзіць маленькае дзіця, атрымліваць адукацыю. І вы, мяркуючы па лісце, з гэтым спраўляецеся. Вы малайчына. А вось атрымліваеце адукацыю — гэта ваша асабістая справа, бо гэта вы, атрымаўшы спецыяльнасць, будзеце будаваць сваю кар'еру, забяспечваць сябе і сям'ю. Калі ваша свякроў і ваша мама ўгаворвалі вас не кідаць інстытут, яны дзейнічалі, як дзейнічаюць звычайна бацькі, дабіваючыся чагосьці ад сваіх дзяцей. А вы цяпер, як дзіця, крывадуце на іх за тое, што яны не стрымалі свайго слова. Калісьці гэтыя жанчыны, таксама, як і вы, працавалі, атрымлівалі спецыяльнасць, выходзілі дзяцей, будавалі свае сем'і, а цяпер дзеці выраслі, і ў іх з'явілася магчымасць заняцца сабой і сваім жыццём.

Як вам цяпер дзейнічаць: вучыцца, кінуць інстытут альбо ўзяць акадэмічны адпачынак ці прыдумаць штосьці яшчэ — вырашаеце толькі вы і ваш муж, бацька дзіцяці. А калі ўсё ж свякроў ці мама будуць вам дапамагаць, варта быць ім удзячнай за гэта.

Паважаныя чытачы, калі ў вашай сям'і ўзнікла складаная сітуацыя, канфлікт, у якім не ўдаецца разабрацца самастойна — калі ласка, спытайце парады ў спецыяліста. Чакаем вашых лістоў на паштовы адрас рэдакцыі альбо электронную скрынку info@zvuzda.minsk.by з паметкай: «Хатняя газета. Пытанне псіхолога»

«НАБЯРЫЦЕСЯ ЦЯРПЕННЯ І НЕ ШКАДУЙЦЕ ЛЮБОВІ»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «СГ.»

— Калі мне пасля гарадскога жыцця было крыху цяжка прызваіцца да рэалій вясковага побыту, то дзецям вельмі падабаецца, — усміхаецца мама Святлана. — Нават тая акалічнасць, што з гарадской рускамоўнай школы перайшлі ў беларускамоўную, пайшла дзецям на карысць. Яшчэ калі мы не перасяліліся з Оршы ў вёску, некалькі разоў туды прыязджалі, знаёміліся са школай, з новымі суседзямі. Я здзівілася, і настаўнікі былі ўражаны, як хутка нашы дзеці ўліліся ў калектыв. На момант канчатковага пераезду іх ужо ўсе чакалі.

Безумоўна, усе дзеці розныя па характары, але для бацькоў аднолькава дарагія і любімыя. «Максімка для сваіх трох гадоў вельмі таленавіты і здольны хлопчык, — з пяшчотай распавядае Андрэй Пятровіч, — ужо зараз ён развіты лепш за многіх сваіх аднагодкаў. І, мяркую, калі даць пэўны штуршок, падтрымаць па меры сіл, хлопца чакае вялікая будучыня. Аня праяўляе схільнасць да музыкі і танцаў, яна цяпер вучыцца ў музычнай школе па класе віяланчэлі і фартэпіяна. Віка больш цікавіцца спортам, яна вельмі актыўная і рухавая. Каці падабаецца рашаць простыя арыфметычныя прыклады. І хоць пакуль што навучанне ёй даецца цяжэй, чым астатнім (у дзяўчынке была вельмі няпростая сітуацыя з роднай маці, што прывяло да затрымкі псіхафізічнага развіцця), але, спадзяюся, спрыяльная атмасфера ў сям'і і наша падтрымка — а мы зробім усё магчымае — дапамогуць з гэтым справіцца». Арцёму, як, напэўна, большасці яго аднагодкаў, падабаюцца заняткі спортам і камп'ютарныя гульні, але і пра выбар будучай пра-

Я ўвогуле думаю, што з дзецьмі трэба старацца пасябраваць. Быць для іх не мамай-дырэктарам, а мамай-сябрам, з якой можна адкрыта абмеркаваць свае праблемы, якая заўжды пастараецца зразумець і падтрымаць. Гэта мая прыныцёвая пазіцыя, так мяне бацькі выходзілі і я стараюся сваіх дзяцей выходзіць.

фесіі ён пакрысе ўжо задумваецца. Але галоўнае, падкрэсліваюць прыёмныя бацькі, не тое, кім па прафесіі стануць іх дзеці, а тое, каб усе яны выраслі годнымі людзьмі.

«Словам, бачыце, — у адзін голас паўтараюць Святлана Мікалаеўна і Андрэй Пятровіч, — якая ў нас згуртаваная ячэйка грамадства атрымліваецца. — І надалей будзем толькі ўзмацняцца, вось паглядзіце!».

Неўзабаве ў сям'ю Дашкевіч-Тарган трапіць пад патражае двое новыхкіх — хлопчык-дзевацікласнік, аднагодка старэйшага сына Арцёма («Ён вельмі добры, хатні хлопец, яго больш нікуды нельга аддаваць, толькі ў сям'ю», — хвалючыся, тлумачыць Святлана Мікалаеўна) і маленькая дзяўчынка Улада, якая ў роднай Оршы ўжо стала славуцасцю дзякуючы здымкам у тэлесерыяле. Улада так спадабалася ўсёй здымачнай групе, што да яе некалькі разоў прыязджалі ў госці, прывозілі падарункі і ўсякія прысмакі.

Рабіць і не баяцца

Некаторыя сямейныя пары, хто таксама хацеў бы ўзяць прыёмных дзяцей, доўгі час не адважваюцца на гэты крок. Сумняваюцца, ці справяцца матэрыяльна, ці асіляць псіхалагічную нагрузку... З пункту гледжання мамы-выхавацелькі, якая праз гэты этап прайшла, Святлана раіць пачаць з пачатковым прыёмным бацькам усё як след абдумаць, а потым — рабіць і не баяцца, што не атрымаецца.

— Сапраўды, такое рашэнне трэба абдумаць, узважыць з усіх бакоў і асэнсаваць, псіхалагічна настроіцца на тое, што цяжкасцяў на гэтым шляху хапае. А калі ўжо ўзяў дзіця ў сям'ю — набрацца цяргення і не шкадаваць бацькоўскай любові. Бо для таго, каб знайсці паразуменне з кожным дзіцем, трэба выдаткаваць шмат часу і сіл. У нас Каця, калі толькі «не так» на яе зірнулі ці хто неасцярожна заўвагу зрабіў, можа замкнуцца, разлавацца і г.д., таму з ёй трэба абыходзіцца вельмі ласкава, падбіраць адпаведныя словы і нават інтанацыю... Тады ўсё будзе нармальна. Матчына пяшчота і цяргенне ўсё пераадоляваць, нават пры самых складаных характарах і няпростых дыягназах дзетак. Я ўвогуле думаю, што з дзецьмі трэба старацца пасябраваць. Быць для іх не мамай-дырэктарам, а мамай-сябрам, з якой можна адкрыта абмеркаваць свае праблемы, якая заўжды пастараецца зразумець і падтрымаць. Гэта мая прыныцёвая пазіцыя, так мяне бацькі выходзілі і я стараюся сваіх дзяцей выходзіць.

— Калі неўзабаве вам прапануюць узяць у сям'ю яшчэ некалькі дзяцей...

— Вазьму, вядома! — ні на хвіліну не задумваецца Святлана. — Ужо настроілася на вялікую сям'ю. Дый самой, напэўна, сумна будзе, калі старэйшыя вырастуць і паступяць некуды вучыцца — як гэта, дом без дзяцей застаецца? І яшчэ вельмі важна, што ўсе ў сям'і падтрымліваюць прыход кожнага новага дзіцяці. Я папярэдне рыхтую дзяцей да гэтага, раскажваю, што з новенькімі будзе яшчэ весела і цікава.

— Да дзяцей прыкіпаеш, прырастаеш усёй душой, і потым не ўяўляеш свайго жыцця без вялікай сям'і, — пагаджаецца Андрэй Тарган. Тым больш месца ў новым доме хапае, падтрымка з боку дзяржавы ёсць — цяпер справа толькі за намі.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

■ **Дзе іх знайсці****Сурагатных маці адправяць у банк**

У Беларусі ствараецца адмысловы банк звес-так жанчын, якія хочучы і могуць стаць сурагатнымі маці. Як паведмляе агенцтва «Мінск-Навіны», цяпер у гэтым рэестры сабраны звесткі аб некалькіх дзясятках жанчын. Праект каардынуе мінскае Агенцтва рэпрадукцыйных тэхналогій.

Дарэчы, паводле ацэнак спецыялістаў, толькі 10% беларусаў, якія выказваюць жаданне стаць сурагатнымі маці, насамрэч падыходзяць для гэтага. Сярод абавязковых патрабаванняў, напрыклад, такіх: узрост ад 25 гадоў, жанчына абавязкова павінна быць замужам, мець уласнае дзіця,

падыходзіць па стане здароўя і не мець шкодных звычак.

«Мы здзяйсняем пошук-падбор мам, біялагічных бацькоў і юрыдычнае суправаджэнне так званай праграмы сурагатнага мацярынства, — распавядае супрацоўнік агенцтва рэпрадукцыйных тэхналогій Галіна Крот. — Канчатковае рашэнне аб магчымасці жанчыны стаць сурагатнай маці прымае ўрач-рэпрадуктолаг, які будзе праводзіць працэдуру падсадкі аплодненай яйцэлеткі. Але нават сярод урачоў нізкая дасведчанасць у гэтым пытанні. Больш за тое, некаторыя медыкі не ў курсе, што ў нашай краіне сурагатнае мацярынства дазволена».

■ Увага: конкурс!

ФОТАЗДЫМАК З ГІСТОРЫЯЙ

Цікава, колькі фотаздымкаў за год робіць сучасны чалавек? Гэта складана падлічыць нават брытанскім вучоным, з улікам таго, што фатаграфія з хітрай навукі зрабілася заняткам будзённым і даступным ці не для кожнага. Мы здымаем на фотакамеры і мабільныя тэлефоны, на планшэты і веб-камеры... Ды што казаць, з'явіліся нават «разумныя» халадзільнікі, спалучаныя з лічбавымі фотарамкамі!

Яшчэ пару дзесяцігоддзяў таму стаўленне да працэсу фатаграфавання было зусім іншым. Памятаеце — паход у фотаатэлье ператвараўся ў цэлы рытуал: жанчыны падбіралі ўбор і прычоску, дзецям куплялі новыя боцікі, бацьку — гальштук, і выходзілі з дома такія прыгожыя і важныя... Потым атрыманы адрэтушаваны фотаздымак акуратна ўкладвалі ў альбом ці вешалі ў рамцы на сцяну. Здымкі сябрам і родным падпісвалі: «На доўгую памяць». А што цяпер? Усё менш людзей друкуюць фота на паперы, захоўваючы іх у лічбавым фармаце, а фотасалон наведваюць, хіба што калі трэба тэрмінова зрабіць картку на пашпарт...

Выбраць са стоса старых фотаздымкаў найбольш дарагія для памяці, згадаць звязаную з імі гісторыю (а можа, і не адну) — гэта мы і прапануем зрабіць вам, шануюныя чытачы. Давайце пагартаем сямейныя альбомы разам! Фотаздымкі з гісторыяй (не больш за тры здымкі) дасылайце на рэдакцыйную пошту альбо электронную скрыню info@zvyazda.minsk.by. Аўтар найлепшага фота з гісторыяй будзе адзначаны каштоўным прызам.

Увага! Да ўдзелу ў конкурсе НЕ ПРЫМАЮЦЬА вясельныя фотасесіі, леташнія здымкі з курорта і сучасныя фота дзяцей.

○○○

Вось якія здымкі і звязаныя з імі ўспаміны даслапа наша пастаянная чытачка Соф'я Кусанкова з вёскі Лучын Рагачоўскага раёна.

«...Паспяваенныя здымкі вызначаюцца па фоне — такая была манера. Часцей за ўсё фонам служыла саматканая пасцілка. Можна паглядзець, якім ты быў у дзяцінстве, і адначасова ўбачыць манеру ткацтва ў пэўным рэгіёне... Вось мы з Лёнчыкам (фота 1956 года) на фоне пасцілкі ў 16 нітоў (дарэчы, у 16 нітоў магла выткаць толькі добрая ткачыха, далёка не кожная). Лёнчык — гэта брат Аляксея. Я яго так звала, бо трэба было падлізвацца, каб узяць з сабой «на рыбу». Выконвала ўсё, што казаў: падносіла «чарв'якоў», з кручкамі запаснымі напатагоў стаяла, калі абрываўся, пільнавала злоўленую рыбу... Дарэчы, і цяпер сярод блізкай радні брата ўсе завучы Лёнчыкам. Хоць яму ўжо 64 і ён вялізны дзядзька...

Пра што яшчэ згадваю, гартаючы старыя здымкі? Пра ткацкія прылады. Бацька быў добры сталяр. Усё рабіў сам

— і кросны, і навоі, і прасніцу, і панажы — акрамя хіба што бёрда. А зроблена было ўсё з клёна, ды так добра, што нашы кросны для работы бралі і іншыя жанчыны.

Вось фота маёй мамы, Марфы Калінічны (1983). Не скажу, што здымак тэхнічна якасны. Але ж яна — прыгажуня. Помню, яна шкадавала, што ў яе фотаздымкаў бацькоўскіх не было, заўсё-

ды казала: «Во, каб пабачыць маму — хоць бы ў дзірачку...». Ды ці мала што яшчэ яна казала, што мы не заўсёды чулі. Мы думалі, што мы разумнейшыя. А на самай справе бацькі былі нашмат мудрэйшыя, чым мы лічылі. Колькі я даведалася ад іх гістарычных звестак і таямніц!

Цяпер я — пры не зусім апошнім лічбавым фотаапаратаце. І не трэба палка, каб выгнаць здымаць у мілія сэрцу мясціны. Многа здымаю, тым больш мясціны ў нас сапраўды прыгожыя. Але ж нават краявіды з часам мяняюцца, таму здымкі нават 5-10-гадовай даўніны паўтарыць ужо нельга. Адным словам, трэба здымаць: каб захаваць памяць, імгненне. Бо ўсё мяняецца. А фота застаецца і робіцца гісторыяй».

■ Наш рэйтынг

МЕСЦЫ, ЯКІЯ ТРЭБА НАВЕДАЦЬ

Людміла ХМЯЛЬНІЦКАЯ, дырэктар музея Марка Шагала:

1. Вядома, музей Шагала. Не ўсе ведаюць, што музей размяшчаецца ў двух будынках. У адной частцы — арт-цэнтры Марка Шагала на вуліцы Савецкай — экспануюцца творы Майстра — 300 работ. Тут круглы год дзейнічае зала, дзе можна іх убачыць. А другі будынак — гэта мемарыяльны дом-музей Шагала на славутай вуліцы Пакроўскай, дзе можна даведацца пра юнацкія гады жыцця Шагала ў Віцебску. Там прадстаўлены прадметы побыту... Генію ўжо 13 гадоў было, калі яго сям'я пасялілася там. А дом, дзе нарадзіўся Шагала, на жаль, не захаваўся.

2. Абавязкова раю наведаць музей-сядзібу Рэпіна «Здраўнёва». Асабліва добра там летам: вялікі парк на беразе ракі Заходняя Дзвіна, прыгожы будынак маэнтка — добрае месца адпачынку. Гарантаваны незабыўныя ўражанні. І адразу зразумееш, чаму гэтыя месцы натхнілі прафесара жывапісу Санкт-Пецярбургскай акадэміі мастацтваў на тыя творы, якія былі створаны ім тут.

3. Мастацкі музей у Віцебску. Там досыць цікавая калекцыя. Музею неўзабаве будзе 100 гадоў. У ім ёсць пастаянная экспазіцыя, якая прадстаўляе рускі і беларускі жывапіс XVIII — пачатку XX стагоддзя: арыгінальныя працы Рэпіна, Хруцкага, Пэна і іншых.

4. Абавязкова трэба прыехаць у Полацк. Там вельмі моцнае музейнае аб'яднанне. І можна выдзеліць цэлы дзень, каб наведаць усе музеі.

5. Вёска Сар'я, Верхнядзвінскі раён. Там ёсць выдатны касцёл — адзін з самых прыгожых неагатычных касцёлаў Беларусі, які быў пабудаваны ў сярэдзіне XIX стагоддзя. Ігнацій Лапацінскі пабудоваў яго ў гонар сваёй рана памерлай жонкі і за гэта ледзь не трапіў у Сібір. А ўсё таму, што тады нельга было без дазволу начальства будаваць каталіцкі храм. Пагадзіцеся, вельмі цікавая і рамантычная гісторыя. На жаль, панская сядзіба не захавалася, цяпер можна ўбачыць толькі ўзяныя вароты чырвонага колеру.

ФІЛЬМЫ, ВАРТЫЯ СЯМЕЙНАГА ПРАГЛЯДУ

Святлана МАРОЗАВА, хатняя гаспадыня, двойчы мама і тройчы бабуля:

1. Пачну са старой савецкай стужкі «ПАДКІДЫШ» з геніяльнай Фаінай Ранеўскай. Нездзе чыгала, дарэчы, што гэты фільм кінакрытыкі лічаць першай у СССР сямейнай кінакарцінай. Колькі разоў яго з дзецьмі і ўнукамі гляджу, столькі здзіўляюся: фільму больш за 70 гадоў, а ён дагэтуль актуальны! І выдатна «разбіраецца на цытаты». Чаго вартае хоць бы знакамітае «Муля, не нервувай мяне!». Нашай сям'і, дарэчы, больш падабаецца менавіта стары, чорна-белы варыянт.

2. Нішто так не аб'ядноўвае сям'ю, як відовішча чужых свавольстваў і ўспамін пра ўласныя. Таму адзін з любімых фільмаў у нас — «АДЗІН ДОМА». Ну і няхай сабе гэта лёгкая камедыя без глыбокага падтэксту, усё адно смяяцца — карысна!

3. Таксама камедыя, але ў ёй, безумоўна, ёсць сэнс, і нават не адзін — «ЗА БОРТАМ». Гісторыя пра мільянершу, якой спатрэбілася страціць памяць, каб стаць шчаслівай, і пра абаяльнага цесляра, які наладзіў ганарлівай жанчыне

«працатэрапію» ў якасці ягонаў жонкі і маці дзяцей, мне здаецца, актуальная сёння, як ніколі. Мы з дзецьмі бачылі некалькі больш сучасных варыяцый на гэту тэму, але яны не такія ўразлівыя і запамінальныя.

4. Безумоўна, савецкія фільмы-казкі! З самых любімых унукамі — «ПРЫГОДЫ БУРАЦІНА» (я ім даўно расказала, што фільм здымаўся ў Беларусі і з беларускімі дзецьмі-акцёрамі, таму глядзець удвая цікавей) і «ПІТЭР ПЭН», але, на вялікі жаль, не савецкі, а амерыканскі, 2003 года.

5. Прыгодніцкая кінастужка «ПАДАРОЖЖА ДА ЦЭНТРА ЗЯМЛІ», якая выйшла гадоў 5 таму — гісторыя ў лепшых традыцыях Жуль Верна. Усе гэтыя гіганцкія рыбы, дыназаўры, усякія пачвары так спадабаліся дзецям і ўнукам, проста не адарваць было ад тэлевізара. Дый цяпер часта праглядаюць яе на дыску. Наогул, цяпер штогод столькі новых фільмаў выходзіць — і дзіцячых, і сямейных, і камедыяў, і фантастыкі, што вочы разбягаюцца — толькі паспявай глядзець!

ЯКІ ВЫ БАЦЬКА?

Ці добра вы разумееце сваіх дзяцей? Які тып узаемаадносін прыняты ў вашай сям'і: тата — кіраўнік ці тата — сябар? Паспрабуеце прайсці наступны тэст і праверыць сябе. Дарэчы, аналагічныя пытанні могуць задаць сабе і мамы.

1. Ці часта вы адказваеце на пытанні свайго дзіцяці наступным чынам: «Я патлумачу табе гэта, калі вырасчеш»? (Так — 0 балаў, часам — 2 балы, не — 5 балаў.)

2. Вы лічыце, што на кішэнныя выдаткі дзецям трэба даваць не разумную суму, а «ў залежнасці ад патрэб»? (Так — 0, часам — 2, не — 5.)

3. Вы стараецеся патлумачыць дзіцяці, чаму забараняеце яму штосьці? (Так — 4, часам — 2, не — 0.)

4. Вы дазваляеце малому дапамагач па дому, нават калі гэта дапамога дае нязначны вынік ці ўвогуле не дае? (Так — 4, часам — 3, не — 0.)

5. Як вы лічыце, для дзяцей дапушчальны бяскрыўдны падман? (Так — 0, часам — 2, не — 4.)

6. Ці скарыстоўваеце вы любую магчымасць, каб развіваць у дзіцяці назіральнасць? (Так — 5, часам — 1, не — 0.)

7. Вы адпускаеце саркастычныя заўвагі на адрас уласнага дзіцяці? (Так — 0, часам — 0, не — 5.)

8. На ваш погляд, добры кухталь у выхаваўчым працэсе не пашкодзіць? (Так — 0, часам — 2, не — 5.)

9. Ці лічыце вы, што ранняе ўвядзенне дзіцяці ў «дарослае жыццё» шкоднае? (Так — 0, часам — 3, не — 5.)

10. Вы чытаеце кнігі па выхаванні і псіхалогіі дзяцей? (Так — 4, часам — 2, не — 0.)

11. Як вы лічыце, у дзяцей могуць быць свае сакрэты? (Так — 3, часам — 2, не — 0.)

12. Ці сварыцеся вы на дзіця, калі яно пакідае ежу на талерцы? (Так — 0, часам — 1, не — 4.)

13. Вы даеце дзіцяці магчымасць развіваць веру ва ўласныя сілы і самастойнасць? (Так — 5, часам — 1, не — 0.)

14. Вы радуецеся поспехамі свайго дзіцяці, нават калі добра бачыце яго хібы і памылкі? (Так — 3, часам — 2, не — 0.)

15. Калі вы бавіце час з дзіцем, гэта сапраўды прыносіць задавальненне без агляды на «бацькоўскі абавязак»? (Так — 5, часам — 1, не — 0.)

16. Вы асуджаеце строгасць у выхаванні, якая прыводзіць да замкнёнасці альбо ненатуральных паводзін дзяцей? (Так — 5, часам — 0, не — 0.)

17. Ці ў стане вы захоўваць абсалютны спакой, калі ваша дзіця злуецца? (Так — 5, часам — 1, не — 0.)

18. Можна загадаць дзіцяці штосьці зрабіць такім тонам, каб гэтае распараджэнне было адразу выканана? (Так — 5, часам — 0, не — 0.)

19. Ці лёгка вы заводзіце сяброўскія стасункі з сябрамі вашага дзіцяці? (Так — 4, часам — 2, не — 0.)

20. Калі вы былі ва ўзросце свайго дзіцяці, то не праяўлялі пэўных шкодных звычак і не цікавіліся забароненымі рэчамі. Ці лічыце вы гэта дастатковай прычынай для асуджэння вашага дзіцяці? (Так — 0, часам — 2, не — 5.)

21. Ці вырашаеце вы за сваё ўжо даволі дарослае дзіця жыццёва важныя пытанні (выбар прафесіі, працы), абрываючы спрэчку словамі «я лепш ведаю, што трэба ў жыцці»? (Так — 0, часам — 2, не — 5.)

22. Вашы дзеці не павінны крыўдаваць, калі вы працягаеце ліст ці SMS-ку, адрасаваныя ім? (Так — 0, часам — 2, не — 5.)

23. Ці могуць вашы дзеці пераканаць вас у якой-небудзь спрэчцы? Ці здараецца вам пасля размовы з імі пераглядаць свае занадта строгія ці няправільныя рашэнні? (Так — 5, часам — 3, не — 0.)

24. Вы просіце прабачэння ў дзіцяці, калі несправядліва яго пакаралі ці падазравалі ў чымсьці? (Так — 5, часам — 3, не — 0.)

25. Ці забываецеся вы на свае абяцанні дзіцяці, асабліва калі гаворка ідзе пра ўзнагароду за нешта складанае ці вельмі цяжкае? (Так — 4, часам — 2, не — 5.)

26. Вы можаце адарвацца ад тэрміновай працы, важнай размовы або цікавай перадачы, калі дзіця просіць дапамагчы яму ў чымсьці? (Так — 5, часам — 2, не — 0.)

Праверым вынікі

Калі, склаўшы балы за адказы на ўсе пытанні, вы атрымалі 130 балаў — вы ідэальны бацька. Настолькі ідэальны, што вымушаеце задумвацца аб сваёй шчырасці пры праходжанні тэсту;

100-130 балаў — вы вельмі добры і адказны бацька, які, з аднаго боку, цудоўна ўсведамляе свае абавязкі, а з другога, не заціскае дзіця аўтарытэтам;

80-99 балаў — вы добры бацька, хоць і дапускаеце часам памылкі, не ўлічваючы свайго ўплыву на працэс выхавання дзяцей;

60-79 балаў — на жаль, шмат у якіх пытаннях вы не чуеце і не разумееце сваіх дзяцей, але выправіцца ніколі не позна, змякчыўшы жорсткасць сваіх патрабаванняў да іх;

30-59 — вы неспаслядоўныя ў сваіх справах, учынках і рашэннях і празмерна часта робіце «часам» тое, што мусіце рабіць заўжды. Дзеці не ведаюць, калі і ў чым могуць на вас разлічваць;

менш за 30 — наўрад ці ў сям'і вас лічаць аўтарытэтам, хутчэй — тыранам...

■ Радавод

САГА РОДУ ЦЕХАНАВЕЦКІХ

16 ГЕНЕАЛАГІЧНЫХ ПАКАЛЕННЯЎ

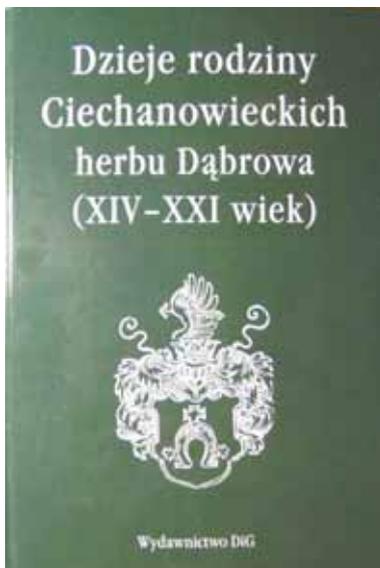
Дык што ж уяўляла сабой у генеалагічным плане «зямля продкаў» Анджэя Станіслава Цеханавецкага, народжанага ў Варшаве адзінага сына ўладальніка Бачэйкава, дыпламата міжваеннай Польшчы Ежага Станіслава (1893—1930) і Матэльдэ Марыі з Асяцімскіх-Гутэн-Чапскіх, унучкі вядомага вучонага, прафесара Віленскага ўніверсітэта Яна Снядэцкага, народжанага ў Варнянах цяперашняга Астравецкага раёна (1900—1991)? Апошнюю яшчэ з аспіранцкіх гадоў я лічыў сваёй зямлячкай; у архіве Асяцімскіх, які цяпер знаходзіцца ў Кракаве, у музеі Чартарыйскіх, знаходзіў мноства маёмасных дакументаў на старабеларускай мове, якія сведчылі, што землі ў ваколіцах Вільні (а Варняны ад іх недалёка) былі беларусізаваны ўжо ў XV стагоддзі.

Прыкладна ў тым жа часе былі на Віцебшчыне пісьмова зафіксаваны маёнткі і мястэчка Бачэйкава, якое нядаўна адзначала сваё 550-годдзе. Але першапачаткова яны належалі да розных іншых родаў, у рукі Цеханавецкіх трапілі толькі ў XVII стагоддзі, а да гэтага Цеханавецкія пражывалі на Ашмяншчыне, Мсціслаўшчыне і Аршаншчыне.

Усяго для генеалагічнага даведніка, які тут разглядаецца і які заснаваны на матэрыялах, знойдзеных аўтарскім калектывам у архівах і бібліятэках Англіі, Аўстрыі, Беларусі, Італіі, Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны і Францыі, а таксама перададзеных самім Анджэем Цеханавецкім, напісаны 231 біяграфічны артыкул пра асоб, якія належалі да 16 пакаленняў яго роду. Зразумела, ацаніць унёсак кожнага з іх у гісторыю і культуру беларускіх земляў у кароткім аглядзе проста немагчыма. Таму я папрасіў пана Анджэя выбраць з два дзясяткі продкаў, якімі ён найбольш ганарыцца. У адказ з Лондана прыйшоў спіс з 19 мужчын і чатырох жанчын, на якіх я, чытаючы кнігу, звярнуў асабліваю ўвагу, праўда, з-за сцісласці газетнай плошчы — не на ўсіх.

У XVI стагоддзі некаторыя Цеханавецкія вучыліся ў замежных універсітэтах, потым займалі больш або менш значныя дзяржаўныя пасады, ездзілі пасламі ў суседнія краіны, часам ваявалі. Так, уладальнік Крэва Мікадзім (каля 1500—1549) мусіў у выпадку вайны выставіць узброенымі чатырох чалавек, потым быў падстолім Вялікага Княства Літоўскага, двойчы ездзіў паслом у Масковію: у 1536 годзе — заключачь мір з шасцігадовым яшчэ Іванам Жалхвінам, у 1542 годзе — заключачь з ім жа сямігадовае перамір'е. Сын Мікадзіма Анджэй перавандраваў з Віленшчыны на Віцебшчыну. У 1587 годзе быў выбраны ад віцебскай шляхты на элекцыйны сейм у Варшаве. Потым доўга і паспяхова стараўся, каб заключыць перамір'е з Турцыяй. Ян (нарадзіўся каля 1593 года) пад Рагачовам прымкнуў да войска пад камандаваннем гетмана Яна Кароля Хадкевіча. Затым быў выбраны мсціслаўскім падстолім, аршанскім земскім суддзёй, паслом на сейм ад Віцебскага ваяводства. Вылучаўся тым, што яго шанавалі як улады, так і выбаршчыкі.

У XVIII стагоддзі Цеханавецкія прыкметна пашырылі свае зямельныя ўладанні, з імі пачала лічыцца мясцовая шляхта, выбіраць на больш высокія пасады. І адначасова яны пачалі ўлічваць інтарэсы

Вокладка кнігі «Гісторыя роду Цеханавецкіх».

сялянства. Так, Марцін Адам (нарадзіўся каля 1704 года) падтрымліваў крычаўскіх прыгонных, якія паўсталі супраць жорсткага случкага князя Гераніма Фларыяна Радзівіла і яго сквапных памагатых (прыгадаем пра іх п'есу Уладзіміра Караткевіча «Маці Урагану»), асмеліўся начаваць у вёсцы Забычаны ў хаце аднаго з кіраўнікоў паўстанцаў Стэся Бочкі і абяцаў яму: «Я дам вам парады і дапамогу». І сваё слова стрымаў: паслаў крычаўцам «звыш 20 вазоў розных рухомасцяў», дапамагаў бунтаўшчыкам правіянтам і ўзброенай сілай.

А прадстаўнік наступнага пакалення Цеханавецкіх разважлівы Юзаф (нарадзіўся ў 1741 ці 1748 годзе) застаўся ў гісторыі Віцебшчыны як добры гаспадар, прыхільнік еўрапейскага Асветніцтва. Захоплены яго ідэямі, ён «утрымліваў у Бачэйкаве школу для дзяцей сваіх прыгонных, куды яны павінны былі пасылаць з 1782 года па адным сыне з сям'і (...) Якраз Юзаф заснаваў тут шматлікія прамысловыя прадпрыемствы, у тым ліку фабрыкі зброі, сукна, карэт, шкла, мэблі, а таксама бровары. Кіравалі імі прывезеныя з Англіі майстры, а мясцовых рабочых да вучвалі ў Францыі і Англіі». Урэшце, сучаснікам ініцыятыўнага Юзафа быў маладзейшы за яго Ян Непамук (нарадзіўся каля 1762 года). Асноўная яго дзейнасць разгорталася ўжо ў Расійскай імперыі, дзе ён быў выбраны «маршалкам шляхты Беларускай губерні» (так тады называлі тэрыторыю Полаччыны і Віцебшчыны). У 1797 годзе Ян Непамук меўся ўдзельнічаць у каранацыі ў Маскве Паўла I, але па дарозе яго спынілі і па нагаворы адвезлі ў пецяярбургскую турму. З заключэння яго вызваліў сваім зваротам да імператара «беларускі віцэ-губернатар» І. Захараў.

Справы Юзафа Цеханавецкага працягнуў у XIX стагоддзі яго

сын Станіслаў (1783—1848). У юнацтве ён многа падарожнічаў па Еўропе, даехаў нават да Марока. Ubачанае на Захадзе імкнуўся выкарыстаць у Бачэйкаве, якое нарэшце стала галоўнай рэзідэнцыяй Цеханавецкіх. У 1811 годзе там «вырабляліся карэты, мэбля, сукно, шкло. Вытворчасцю кіравалі прывезеныя з Англіі майстры. Для здабыцця патрэбнага вопыту (мясцовых) рамеснікаў пасылалі ў Парыж і Лондан. У маёнтку з'явілася прыватная школка для прыгонных, дзе, апроча чытання, арыфметыкі і рэлігіі, вучылі практычным ведам, якія датычыліся пчаларства, садоўніцтва, гадавання жывёлы, а медыцынскую апеку ажыццяўляў наняты Станіславам лекар». Аднак вайна з Напалеонам нанесла сядзібе вялікую шкоду, істотна абмежаваўшы асноўную крыніцу даходаў — вываз збожжа, якое сплаўлялася ў Рыгу стругамі.

Пасля смерці Станіслава новага росквіту Бачэйкава імкнуліся дасягнуць яго сыны Юстын Рудольф (1811—1847) і Юзаф Павел (1815—1888). Першы з іх у 1840 годзе адбыў падарожжа ў Берлін, Лондан і Парыж, доўга вандраваў па гарадах Італіі, адкуль накіраваўся ў пілігрымку ў Іерусалім, затым наведаў Ліван і Егіпет. На зваротным шляху атрымаў аўдыенцыю ў Папы Грыгорыя XVI, які адпусціў яму грахі на выпадак раптоўнай смерці. І яна неўзабаве наступіла — на пал'яванні ў яго лесе Валовая гара на Барысаўшчыне.

У XVI стагоддзі некаторыя Цеханавецкія вучыліся ў замежных універсітэтах, потым займалі больш або менш значныя дзяржаўныя пасады, ездзілі пасламі ў суседнія краіны, часам ваявалі.

Паколькі дзяцей у Юстына Рудольфа не было, яго маёмасць перайшла ў рукі брата — Юзафа Паўла. У Пецяярбургу ён даслужыўся да падпаручніка гвардыі. Пасля накіраваўся праз Чэхію, Аўстрыю і Швейцарыю ў Італію. Па дарозе вёў дзённік, дзе таленавіта замалёўваў краявіды. Свае ўражанні (як і Юстын Рудольф) падрабязна апісваў у лістах да маці, якія, нажаль, загінупі. Юзаф Павел, гаворыцца ў кнізе, наведаў у час падарожжа па Еўропе прамысловыя прадпрыемствы і «ўзорныя сельскія гаспадаркі». Пасля вяртання пабачанае было выкарыстана на Віцебшчыне. У прыватнасці, у 1857 годзе

ў фальварку Давыдкавічы была ўстаноўлена англійская малацілка. «Побач з асноўным збожжам вырошчваліся таксама прамысловыя расліны, найперш лён, продаж якога даваў вялікі прыбытак». У бачэйкаўскім садзе спелі выключна вялікія яблыкі, была аранжарэя. Для прыгонных сялян дзейнічаў шпіталь. А напярэдадні рэформы 1861 года Юзаф Павел, тады маршалак шляхты Лепельскага павета, увайшоў у склад сялянскага камітэта Віцебскай губерні.

Наступнае пакаленне Цеханавецкіх прадстаўляў у Бачэйкаве сын Юзафа Паўла Уладзіслаў Міхал Стэфан Імануіл, вядомы пад мянушкай «Лес» (1860—1910). Ён «засноўваў фабрыкі, прамысловыя прадпрыемствы, арганізоўваў сельскагаспадарчыя выстаўкі», узначальваў Лепельскае сельскагаспадарчае таварыства, напісаў і выдаў кнігі пра падзеі на Віцебшчыне ў час вайны 1812 года і па гісторыі Бачэйкава. Любіў малаваць. Асаблівай папулярнасцю карысталіся яго палітычныя і сацыяльныя карыкатуры. А жонка яго Матэльдэ Мары (Марыя), прадстаўніца старога англійскага роду, займалася дабрачыннасцю, засноўвала дзіцячыя прытулкі і школы. Гэта яна ў 1916 годзе, пасля смерці мужа, пад уплывам чутак аб набліжэнні нямецкага фронту, загадала вывезці цягніком з Бачэйкава ў Маскву «мэблю, карціны, самыя каштоўныя прадметы, а таксама сямейны архіў». Пошукі, якія прадпрымаліся, каб знайсці тую калекцыю, да гэтага часу не далі вынікаў». Анджэй Цеханавецкі аднойчы выказаў мне думку, што калі б гэтыя зборы былі знойдзены, ён, як законны спадкаемца, зрабіў бы ўсё, каб яны вярнуліся на Віцебшчыну.

І вось адзіным сынам Уладзіслава і Марыі быў Ежы Станіслаў, бацька Анджэя Станіслава Цеханавецкага. Пра апошняга таксама змешчаны ў кнізе вялікі артыкул, з якога я даведаўся для сябе многа новага. У прыватнасці, пра тое, што ў пачатку вайны Польшчы з Германіяй, у 1939 годзе, ён разам з маці на нейкі час перабраўся на беларускае Палессе, у маёнткі Скірмунтаў Моладава, дзе, відаць, засталася закапанай у зямлі частка сямейнай маёмасці. Потым праз Львоў вярнуўся ў Варшаву, дзе на патаемных курсах набываў веды па гісторыі мастацтва і ў складзе Арміі Краёвай удзельнічаў у Варшаўскім паўстанні. Пасля яго задушэння трапіў у фашысцкі канцлагер. Потым жыў з маці ў Кракаве. Як належнага да Арміі Краёвай у пачатку 1950-х гадоў А. Цеханавецкага не абышлі берутаўскія рэпрэсіі. Пасля поўнай рэабілітацыі працаваў у музеях, грамадскіх арганізацыях і анты-

кварыятах Кракава, абараніў у Цюбінгене (Германія) заснаваную на багатай архіўнай дакументацыі доктарскую дысертацыю пра тэатр Агінскіх, выдадзеную праз год на нямецкай, а потым двойчы на беларускай мове (1993 і 2006) у перакладзе Уладзіміра Сакалоўскага.

У сваёй нязгаснай любові да Бачэйкава Анджэй Цеханавецкі не раз прызнаваўся ў лістах да яго ўраджэнцаў, якія сёння жывуць там або ў Віцебску, працуюць у культуры або ў бізнесе і гатовы падтрымаць яго патрыятычныя ініцыятывы.

З 1961 года Анджэй Цеханавецкі стаў пражывае ў Лондане. Яго багатыя веды прыдаліся падчас правядзення ў розных галерэях 38 выстаў заходнееўрапейскага мастацтва. На дзвюх з іх прысутнічала сама каралева Англіі. У гэты ж час завязаліся кантакты з Раманавымі. У свой час я чуў у Лондане, што А. Цеханавецкі лятаў у Нью-Ёрк да аднаго з прадстаўнікоў гэтай дынастыі, каб тая не прэтэндавала на Беларусь, бо ў яе ёсць ён, няхай і апошні, прадстаўнік роду каронных князёў Мсціслаўскіх. У тым, што гэта не міф, мяне пераканала кніга, якая тут разглядаецца. На старонцы 450 у ёй сказана, што дом Раманавых узнагародзіў яго ордэнамі святой Ганны першага класа і святога Андрэя. Музіць, тут мелася на ўвазе і такая «дынастычная» заслуга мецэната, як стварэнне ў 1984 годзе пры Каралеўскім замку ў Варшаве Фонду імя Цеханавецкіх, для якога ён перадаў «каля трох тысяч (!) каштоўных твораў мастацтва».

І тым не менш Анджэй Цеханавецкі шануе не толькі месца свайго нараджэння, але і месца шматгадовага знаходжання свайго «родавага гнязда» на Віцебшчыне. Там ён усталяваў памятник каменю сваім папярэднікам (гл. здымак). Там ён марыць аднавіць музейна-культурны і адукацыйны асяродак, куды можна было б перадаць беларускія каштоўнасці з Лондана і з Масквы, калі б удалося вярнуць адтуль каштоўнасці, вывезеныя ў 1916 годзе ў часовы дэпазіт.

У сваёй нязгаснай любові да Бачэйкава Анджэй Цеханавецкі не раз прызнаваўся ў лістах да яго ўраджэнцаў, якія сёння жывуць там або ў Віцебску, працуюць у культуры або ў бізнесе і гатовы падтрымаць яго патрыятычныя ініцыятывы. У ачыццяўленне іх я веру, бо да гэтых ініцыятыў, выказаных у маіх артыкулах у друку і кнігах, далучаліся і дзеці ўраджэнцаў, якія, праходзячы журналісцкую практыку, пісалі ў «Голасе Радзімы», што добрая памяць пра Цеханавецкіх на Віцебшчыне жыве.

У сваім «Пасланні хыхарам Бачэйкава з нагоды юбілею 550-годдзя» прадстаўнік яго колішніх уладальнікаў у 2010 годзе лажадаў: «Няхай ваша цяперашняя вёска ў будучыні стане вартай называцца горадам!»

Адам МАЛЬДЗІС,
гарнавы старшыня
ГА «Міжнародная асацыяцыя
беларусістаў»

Памятны камень прадстаўнікам роду Цеханавецкіх у Бачэйкаве.

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ НЕЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Многоэтажные жилые дома № 1,2 по генплану со встроенными помещениями административно-общественного назначения и гаражом-стоянкой № 3 по г/п в квартале ул. Щорса-пр. Дзержинского на земельном участке 2,0 га с установкой индивидуального источника теплоснабжения.

Жилой дом № 2 по генплану в г. Минске,

опубликованную в газете «Звезда» 07 декабря 2012 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра площади нежилых помещений административно-общественного назначения без учета выполнения внутренних отделочных работ в текущих ценах составляет – помещение № 7 – 30 687 590 руб., помещение № 9 – 29 069 180 руб.

Заявления о долевом строительстве нежилых помещений будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В. Милошевский

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Многоэтажные жилые дома № 1,2 по генплану со встроенными помещениями административно-общественного назначения и гаражом-стоянкой № 3 по г/п в квартале ул. Щорса-пр. Дзержинского на земельном участке 2,0 га с установкой индивидуального источника теплоснабжения.

Жилой дом № 2 по генплану (3 пусковой комплекс) в г. Минске,

опубликованную в газете «Звезда» 18 февраля 2012 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений № 113, № 126, № 171 без выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий, в текущих ценах составляет: 1-комнатных квартир – 14 053 533 рубля, 3-комнатных квартир – 12 725 159 рублей.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В. Милошевский

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Жилой район Масюковщина. Микрорайон Масюковщина-6.

Жилой дом № 17 по генплану в г. Минске,

опубликованную в газете «Звезда» 7 июня 2012 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений № 118, № 120, № 146 без учета выполнения внутренних отделочных работ в текущих ценах составляет – 12 749 448 руб. – на 1-комнатные квартиры; 12 551 046 руб. – на 2-комнатные квартиры.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В. Милошевский

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ НЕЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Жилой район Масюковщина. Микрорайон Масюковщина-6.

Жилой дом № 22 по генплану в г. Минске,

опубликованную в газете «Звезда» 8 декабря 2011 года

и 22 августа 2012 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра площади нежилого помещения без учета выполнения внутренних отделочных работ в текущих ценах составляет: общественно-бытовое помещение № 1 – 15 871 380 руб., общественно-бытовое помещение № 3 – 16 907 110 руб.

Заявления о долевом строительстве нежилых помещений будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В. Милошевский

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ

по продаже земельных участков в г. Бресте в частную собственность граждан Республики Беларусь

№ лота	Адрес участка/ кадастровый номер	Кадастровый № 14010000000	Общая площадь (га)	Целевое назначение использования участка	Начальная цена предмета аукциона (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Расходы по подг. земель.-кадастр. док. (руб.)	Характеристика инженерных коммуникаций и сооружений на участке
1	пер. Т. Костюшко, 22	1027965	0,1348	для строительства и обслуживания жилого дома	81 728 970	16 300 000	743 004	ограничений в использовании земель нет
2	проезд Берёзовский, 1/1	1028036	0,0811		68 915 536	13 700 000	3 881 158	ограничений в использовании земель нет
3	проезд Берёзовский, 1/2	1028037	0,0826		70 190 176	14 000 000	3 735 652	ограничений в использовании земель нет
4	проезд Берёзовский, 3/1	1028038	0,1088		92 453 888	18 400 000	3 735 652	ограничений в использовании земель нет
5	проезд Берёзовский, 3/2	1028039	0,1067		90 669 392	18 100 000	3 735 652	ограничений в использовании земель нет
6	проезд Берёзовский, 5/1	1028040	0,1133		96 277 808	19 200 000	3 735 652	ограничений в использовании земель нет
7	проезд Берёзовский, 7/1	1028041	0,1002		85 145 952	17 000 000	3 868 247	ограничений в использовании земель нет
8	проезд Берёзовский, 9/1	1028042	0,1038		88 205 088	17 600 000	3 868 247	ограничений в использовании земель нет
9	ул. Железнодорожная, 7/1	1027088	0,1304		376 062 646	63 400 000	917 769	0,0049 га – охранная зона воздушной линии электропередачи напряжением до 1000 В
10	пер. Железнодорожный 4-й, 21	1027087	0,1207		348 088 661	69 600 000	1 233 994	ограничений в использовании земель нет
11	ул. Красногвардейская, 36	1027451	0,1185		208 059 338	41 600 000	2 834 194	0,0058 га – охранная зона воздушной линии электропередачи напряжением 0,4 кВ

Организатор аукционных торгов – КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью»

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462 и состоит при наличии не менее двух участников. В аукционе могут участвовать граждане Республики Беларусь.

Перечень документов представляемый участником аукциона: заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков); **гражданином** – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; **представителем гражданина** – нотариально удостоверенная доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права и обязанности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Порядок осмотра объекта осуществляется участником аукциона по согласованию с организатором торгов.

Задаток в размере до 20% от начальной цены предмета аукциона (лота) перечисляется КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью» на р/с № 3012780360011 в филиале № 100 Брестское областное управление ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Бреста, код 246, УНП 290433924.

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на предоставление предмета аукциона по начальной, увеличенной на 5%, обязан:

- в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся, в размере определенном соответствующим протоколом аукционных торгов осуществить оплату за предмет аукциона, возместить расходы, понесенные городским бюджетом по подготовке земельно-кадастровой документации и государственной регистрации земельного участка, а также компенсировать организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изгнанием и предоставлением участником аукциона документации, необходимой для его проведения (окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников). Оплата цены продажи предмета аукциона может быть осуществлена в рассрочку, в соответствии с решением Брестского горисполкома от 15 мая 2008 г. № 881;
- в течение 2 месяцев со дня получения выписки из решения горисполкома об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона обратиться за государственной регистрацией права частной собственности на земельный участок;
- приступить к освоению земельного участка в течение 1 года со дня получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права на него в соответствии с целью и условиями его предоставления (начать строительство).

Аукцион состоится 24 октября 2013 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Московская, 151 (Легкоатлетический манеж).

Заявки на участие в аукционе принимаются с 8.30 19.09.2013 г. до 17.30 18.10.2013 г. (перерыв с 13.00 до 14.00; вых.: суб., вс.)

по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 50.

Контактные телефоны: 53 81 92, 53 45 65. Сайты: www.bgcn.by, www.city.brest.by и www.gki.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Многоэтажные жилые дома № 1,2 по генплану со встроенными помещениями административно-общественного назначения и гаражом-стоянкой № 3 по г/п в квартале ул. Щорса-пр. Дзержинского на земельном участке 2,0 га с установкой индивидуального источника теплоснабжения. Жилой дом № 2 по генплану».

(4 пусковой комплекс) в г. Минске,

опубликованную в газете «Звезда» 21 мая 2013 года:

Договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться с гражданами, не желающими в улучшении жилищных условий, но желающими их улучшить на строительство квартир № 29, № 56, № 99.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений без выполнения внутренних отделочных работ в текущих ценах составляет:

1-комнатные квартиры – 14 567 133 руб.;

2-комнатные квартиры – 14 038 559 руб.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В. Милошевский

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) по поручению Червенского райпо (продавец) проводит открытый аукцион по продаже одним лотом объектов недвижимого имущества, расположенных по адресу: Минская область, Червенский район, г. Червень, ул. Н. Зеневича, д. 55 в составе:

Здание хлебозавода,

инвентарный номер 615/С-15974, об. пл. 1571,7 кв.м (в т.ч. трансформаторная подстанция, шесть пристроек, два навеса); **столярный цех**, инвентарный номер 615/С-30832, об. пл. 53,5 кв.м; **проходная-весовая**, инвентарный номер 615/С-30831, об. пл. 44,0 кв.м. **Начальная цена с НДС – 2 000 000 000 бел.руб.**

Площадь земельного участка – 0,7679 га

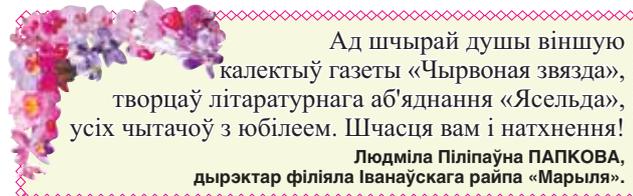
(предоставлен продавцу на праве постоянного пользования).

Ограничения: охранные зоны сетей и сооружений водоснабжения (0,1760 га); канализации (0,0875 га); теплоснабжения (0,0167 га); линий связи и радиодиффузии (пл. 0,0066 га); ЛЭП до 1000 вольт (0,0051 га).

Задаток 10% от начальной цены перечисляется в резидентами РБ на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в отделе № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

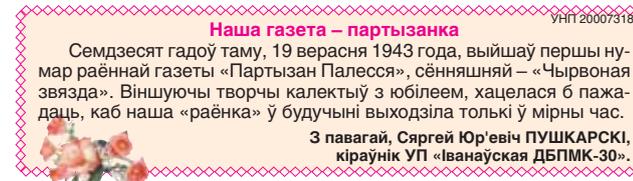
Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, а также определения лица, выигравшего аукцион, оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by. Аукцион состоится 22.10.2013 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 21.10.2013 до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: +375 17 280 36 37; 8029 183 69 71.

Ад шчырай душы віншую калектыў газеты «Чырвоная звязда», твораў літаратурнага аб'яднання «Ясельда», усіх чытачоў з юбілеем. Шчасця вам і натхнення!

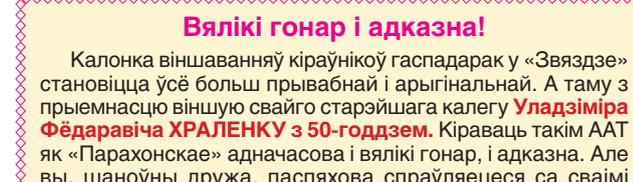
Людміла Піліпаўна ПАПКОВА,
дырэктар філіяла Іванаўскага райпа «Марыля».

Наша газета – партызанка

Семдзiesiąт гадоў таму, 19 верасня 1943 года, выйшаў першы нумар раённай газеты «Партызан Палесся», сённяшняй – «Чырвоная звязда». Віншуючы твораў калектыў з юбілеем, хацелася б пажадаць, каб наша «раёнка» ў будучыні выходзіла толькі ў мірны час.

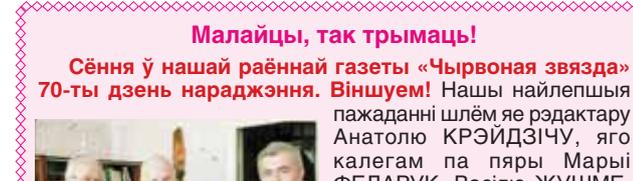
З павагай, Сяргей Юр'евіч ПУШКАРСКІ,
кіраўнік УП «Іванаўская ДБПМК-30».

Вялікі гонар і адказна!

Калонка віншаванняў кіраўнікоў гаспадарак у «Звездзе» становіцца ўсё больш прывабнай і арыгінальнай. А таму з прыемнасцю віншую свайго старэйшага калегу **Уладзіміра Фёдаравіча ХРАЛЕНКУ з 50-годдзем**. Кіраваць такім ААТ як «Парахонскае» адначасова і вялікі гонар, і адказна. Але вы, шануюны дружа, паспяхова спраўляецеся са сваімі абавязкамі. Няхай і ў будучым ваша працаздольнасць, ініцыятыва і невычэрпная энергія прыносіць калектыву самы жадааны вынік. А вось напярэдадні ўрачыстага сямейнага свята жадаем вам шчодрога на гасцей застолля, самай звонкай песні і прыгожых кветак, ба-дзёрага настрою ды здароўя.

З павагай, Павел Міхайлавіч ЛІНКЕВІЧ,
старшыня праўлення СВК «Лагішын» Пінскага раёна.
УНП 200079881

Малайцы, так трымаць!

Сёння ў нашай раённай газеты «Чырвоная звязда» 70-ты дзень нараджэння. Віншуйце! Нашы найлепшыя пажаданні шлём яе рэдактару Анатолю КРЭЙДЗІЧУ, яго калегам па пары Марыі ФЕДАРУК, Васілю ЖУШМЕ, Валерыю МІХАЛЬЧУКУ, Леаніле КАРОЛЬ, Валерыю і Надзеі КУХАРЧУКАМ, усім падпісчыкам. Малайцы, так трымаць!

Пісьменнік Мікола ПАНАСЮК,
першы рэдактар Аляксея КАУКО і цяперашні рэдактар Анатоль КРЭЙДЗІЧ.

Ад імя працоўнага калектыву, Алег Іванавіч КУХАРЧУК,
дырэктар ААТ «Мекасан».
УНП 200121754

ГАСЦЕЙ ЧАКАЮЦЬ АДУСЮЛЬ

Сяло Германавічы, што ў Шаркаўшчынскім раёне, адсвяткавала 450-годдзе

Першыя пісьмовыя згадкі пра Германавічы як сяло Полацкага ваяводства адносяцца да 1563 года. Праз некалькі гадоў паселішча ўвайшло ў склад Браслаўскага павета Віленскага ваяводства.

Яшчэ вядома, што ў 1739 годзе Іосіф Сапега прадаў Германавічы Яну фон Экель Гілзену. І з гэтага часу Германавічы — цэнтр маёнтка, які ўключаў вёскі Атокі, Белы Двор, Перамены, Пузаны, Рэчкі і іншыя. У 1782 годзе паселішча перайшло ў валоданне прадстаўнікоў роду Шырынаў. У канцы XIX стагоддзя ў Германавічах працавалі вінакурны завод, млын, крама, карчма. У 1921-м Германавічы былі ў складзе Польшчы, з'яўляліся цэнтрам гміны Дзісенскага павета Віленскага ваяводства, а з 1939-га — увайшлі ў БССР. У наступным годзе сталі цэнтрам сельсавета Шаркаўшчынскага раёна.

Адбыўся пленэр навучэнцаў дзіцячай школы мастацтваў, прысвечаны 125-й гадавіне з дня нараджэння мастака і філосафа Язэпа Драздовіча, славу тага земляка вясцоўцаў, а таксама літаратурна-музычная праграма «Заранка». Святары асвятлілі музей культуры і побыту, — паведамілі ў райвыканкаме.

Палацава-паркавы комплекс Шырынаў (XVIII стагоддзе)

Касцёл Перамянення Пана (1787)

Госці свята таксама сталі сведкамі канцэртнай праграмы «Матывы і ўзоры Прыдзісенскага краю» і тэатралізаванага дзейства пра гісторыю мястэчка.

Юныя мастакі на вачах удзельнікаў святкавання распісалі сцены будынка. У гонар юбілею вёскі працавалі выставы работ майстроў і аматараў Германавіцкага дома ганчара, раённага Цэнтра рамёстваў, выстава карцін жыхароў Германавіч... Радавалі вока гандлёвыя рады і часовыя кавярні.

У мястэчку сустракалі гасцей не толькі з Беларусі, але і з-за мяжы. Тутэйшым ёсць што паказаць прыезджым і чым ганарыцца.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

■ Ведай нашых!

ЖЫЦЦЁ БЕЛАРУСКІХ ЛЯСНЫХ МУРАШАК ЗАЦКАВІЛА МІЖНАРОДНАЕ ЖУРЫ

Беларуская школьніца Таццяна Сяўрук заняла другое месца ў Міжнародным юніёрскім конкурсе, які прайшоў у Ханты-Мансійску. Вучаніца сёмага класа Усцерахаўскай сярэдняй школы Глускага раёна прадставіла на суд міжнароднага журы даследчыцкі лясны праект «Вывучэнне жыцця рудых лясных мурашак».

Нацыянальным арганізатарам удзелу беларускай школьніцы ў Міжнародным юніёрскім лясным конкурсе па традыцыі выступіла Міністэрства лясной гаспадаркі, якое аказала дзяўчыцы дапамогу ў падрыхтоўцы да прэзентацыі.

Юбілейны X Міжнародны юніёрскі лясны конкурс сабраў юных лесаводаў з 29 краін свету: Японіі, Нарвегіі, ЗША, Канады, Карэі, Малайзіі, Кубы, Германіі, Швецыі, краін СНД і інш.

Першае месца на конкурсе заняла Вера Чапчыкава, вучаніца 10 класа з Арэнбургскай вобласці. Яна прадставіла на суд журы даследаванне па аднаўленні дуброў. З беларускай Таццянай Сяўрук другое месца падзяліла школьніца з Малайзіі Марыян Дас з дакладам пра жаб. Для свайго даследавання малайзіецца даваўся назіраць за жабамі ў трапічных лясах у дажджлівы сезон. Трэцяе месца прысуджана Ігару Піркіну (Расія), які даследаваў расліннасць праток чарнаалешнікаў Хаперскага запаведніка рознага ўзросту вільготнасці, і Максіму Рагоўскаму (Украіна), які вывучаў біялагічныя асаблівасці звычайнай сасны на тэрыторыі малапалескай нізіны.

Пераможцы конкурсу атрымалі дыпламы, прызы і грашовыя ўзнагароджанне. Акрамя таго, іх чакае паездка на Лясны тыдзень у Фінляндыю, якая адбудзецца ў снежні.

Сяргей РАСОЛЬКА

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ, тэл. 287 18 27. № 28 (486)

РАСЛІНЫ-ЎГНАЕННЕ

У арсенале прыроды ёсць бабовыя культуры і кветкі, якія ўмеюць папаўняць частку таго, што вынеслі расліны з глебы за свой вегетацыйны перыяд. Гэта так званыя зялёнае ўгнаенне — сідэраты. Да іх адносяцца гарох, фасоля, бабы, сачавіца, віка, кветкі лубіну і некаторыя іншыя.

Гэтыя расліны фіксуюць вольны азот паветра, утвараючы на канцах каранёў клубеньчыкі (азотнафіксуючыя бактэрыі). Акрамя таго, карані гароху ўмеюць пераводзіць дрэнна растваральныя мінеральныя рэчывы ў даступныя для іншых раслін, тым самым паляпшаючы структуру глебы.

ГАРОХ

Праз свае карані пакідае ў глебе фосфарныя, каліевыя злучэнні і з'яўляецца лепшым папярэднікам для большасці агародных культур. Гарох — непераборлівая, холадаўстойлівая культура, таму ён вельмі распаўсюджаны ў агародах. Насенне прарастае пры тэмпературы плюс 2-4, а ўсходы вытрымліваюць замарозкі да мінус шасці.

Участак пад бабовыя павінен быць добра апрацаваны, без пустазелы, з нізкім заляганнем грунтавых водаў. Спрыяльная для гароху някіслая глеба, сярэдняжыкая і тарфянішчы. Не варта сеяць бабовыя пасля іншых бабовых і побач. Вяртацца на старое месца можна толькі праз 4-5 гадоў.

Гарох можна высейваць у міжраддзях садоў. Гэты ўнікальны зялёны памагаты спее праз 40-60 дзён, гэта значыць, да поўнага аблісцення дрэў, таму пасевы гароху не зацяняюцца садам. У глебе ў канцы вегетацыі на каранях гароху назапашваецца да 1 кг азоту на кожнай сотцы пасеву, што раўнацэнна 150-200 кг гною! Ёсць у гароху і яшчэ некаторыя плюсы: па каларыйнасці ён у 1,5-2 разы пераўзыходзіць іншыя агароднінныя культуры і змяшчае да 6-8% бялкоў і іншых біялагічна актыўных рэчываў.

ЛУБІН

Усе мы ведаем гэтую кветку сямейства бабовых як выдатнае ўпрыгожанне саду! Але не многім вядома, што на канцах каранёў лубіну маюцца такія ж клубеньчыкі, як і ў гароху. Так што ўсе рэкамендацыі па гароху справядлівыя і ў дачыненні лубіну.

Як прыемна ў зімовы вечар з'есці яблык ці грушу са свайго саду! Але для таго, каб захаваць плоды сваёй працы, неабходна ведаць некаторыя тонкасці. Бо на магчымую працягласць захоўвання ўплываюць і летняя надвор'е, і стан і ўзрост дрэва, і агратэхніка (заўважана, што плоды, сабраныя ў садах з сенажаці, крыху драбнейшыя, але лепш афарбаваныя і даўжэй захоўваюцца), і, вядома, час збору плоду.

Адрозніваюць здымную, тэхнічную і спажывецкую ступені спеласці. Пры надыходзе здымнай спеласці плоды маюць памер і форму, уласцівыя канкрэтнаму гатунку, і сабраныя ў гэты час даспяваюць пры захоўванні і набываюць тыповы смак і афарбоўку. Плоды, знятыя ў стадыі тэхнічнай спеласці, якая настае на 2-4 дні пазней за здымную, прыдатныя для кансервавання і перавозкі. Пры спажывецкай спеласці плоды прыдатныя для спажывання ў свежым выглядзе і маюць характэрны знешні выгляд, кансістэнцыю і афарбоўку мякаці, смак, сакавітасць і водар.

У летніх гатункаў яблыкаў і груш здымная і спажывецкая спеласці плоду практычна супадаюць. Захоўваюцца летнія яблыкі і грушы ўсяго 8-10 дзён. Плоды восеньскіх гатункаў здымнай спеласці дасягаюць на пачатку верасня, а праз 1-2 тыдні пасля здымання настае спажывецкая спеласць. Захоўвацца яны могуць 1-2 месяцы. Да канца верасня настае здымная спеласць у плоду зімовых гатункаў. Пры гэтым плоды грушы яшчэ зусім цвёрдыя і неадомыя. Яблыкі і грушы зімовых гатункаў даспеюць падчас захоўвання і праз месяц-другі стануць прыдатнымі да ўжывання.

Здымную спеласць плоду можна вызначыць па некаторых вонкавых прыкметах: да пачатку здымнай спеласці плоды дасягаюць характэрнай для гатунку велічыні, зялёная афарбоўка скуркі становіцца больш светлай, з'яўляюцца жоўтыя тоны, афарбоўка набывае вялікую яркасць, памяншаецца

ца шчыльнасць скуркі і мякаці, у некаторых гатункаў фарміруюцца ўласцівы ім смак і водар плоду. Так, у штрыфеля і Антонаўкі здымная спеласць звычайна настае пры пабурэнні паловы насення. Плоды ў перыяд здымнай спеласці звычайна лёгка здымаюцца з дрэва. Ападанне плоду сведчыць пра іх пераспяванне і непрыдатнасць для працяглага захоўвання.

Прыступаючы да ўборкі плоду яблыні і грушы, памятайце, што плоды, знятыя зарана, дрэнна даспяваюць пры захоўванні, застаюцца цвёрдымі, завядаюць і зморшчваюцца, а пры запозненым здыманні вельмі хутка даспяваюць, скарачаецца тэрмін іх захоўвання, дрэвы не паспяваюць падрыхтавацца да зімы.

Спачатку збіраюць усе ападкі. Затым, пачынаючы з вонкавай часткі кроны, здымаюць плоды паярусна (спачатку з ніжняй часткі кроны, затым з сярэдняй і верхняй). Пры здыманні яблык ці грушы асцярожна бяруць у руку, націснуўшы ўказальным пальцам на канец пладаножкі, і прыўздымаюць угору. Нельга цягнуць плод на сябе, бо пры гэтым лёгка пашкоджаюцца пладаножка і скурка. Імкнуцца захаваць пладаножку і васковы налёт.

Плоду габлюшкамі ліставых дрэў, і змяшчаюць у падрыхтаванае сховішча. Даўжэй і лепш захоўваюцца плоды, астуджаныя адразу ж пасля збору і сартавання да тэмпературы захоўвання.

Нельга захоўваць яблыкі і грушы разам з агароднінай. Большасць гатункаў яблыкаў і груш добра захоўваецца пры тэмпературы, блізкай да 0°C. Адносна вільготнасць паветра падтрымліваюць на ўзроўні 90—95%, ветрачы сховішча ці ставячы ў яго ёмістасці з вадой. Пры ніжэйшай вільготнасці плоды гатункаў з тонкай скуркай завядаюць і зморшчваюцца ці хутка становяцца рыхлымі. Ветранне неабходна і ў першыя 2-3 тыдні пасля закладкі ўраджаю для выдалення лішчу вуглякіслага газу і лятучых рэчываў, якія вылучаюцца пладамі.

Шмат якія гатункі яблыкаў і груш добра захоўваюцца спакаванымі ў поліэтыленавую плёнку, якая выкарыстоўваецца для харчовых прадуктаў. Поліэтыленавы ўкладчыш можна пакласці ў скрыню, але лепш за ўсё астуджаныя плоды ўкладваць у пакеты з тонкай плёнкі (таўшчынёй 30-40 мкм), якія затым завязваюць ці запайваюць і змяшчаюць у скрыні. Калі для вырабу пакетаў выкарыстоўваецца тоўсты поліэтылен, у пакетах робяць некалькі адтулін. У пакет укладваюць 1—3 кг плоду. Аднак такія гатункі, як антонаўка звычайная, пры захоўванні ў пакетах хутка пашкоджаюцца «загарам» — фізіялагічным захворваннем, пры якім скурка плоду бурэе і яны набываюць дрэнны знешні выгляд. Каб гэтага пазбегнуць, яблыкі перад пакаваннем загортаюць у сурвэтку, намочаныя ў вазелінавым алеі. Гэтак жа паступаюць і з буйнымі пладамі.

Вынятыя са сховішча яблыкі і грушы спачатку пераносіць у халаднаватае памяшканне, каб яны не пабурэлі, а затым ужо — у цёплае. У залежнасці ад гатунку тэрміны захоўвання плоду яблыні вар'іруюць ад 1—2 месяцаў да 6—7 месяцаў. Грушы захоўваюцца да 10—20 дзён да 2 месяцаў.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2013 года

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «Белагропромбанк»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		797 463,8	1 007 967,6
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		8 094,6	4 409,5
4	Средства в Национальном банке	1103		4 212 253,2	4 385 454,3
5	Средства в банках	1104		629 285,8	902 741,2
6	Ценные бумаги	1105		5 963 588,4	4 947 884,7
7	Кредиты клиентам	1106		43 776 492,6	44 385 537,5
8	Производные финансовые активы	1107		-	793,7
9	Инвестиции в зависимые юридические лица			-	-
10	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица			-	-
11	Долгосрочные финансовые вложения	1108		181 266,8	181 199,9
12	Основные средства и нематериальные активы	1109		2 735 135,8	2 703 060,6
13	Имущество, предназначенное для продажи	1110		-	-
14	Деловая репутация			-	-
15	Прочие активы	1111		941 389,1	681 966,8
16	ИТОГО активы	11		59 244 970,1	59 201 015,8
17	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
18	Средства Национального банка	1201		526 110,1	1 198 044,2
19	Средства банков	1202		7 893 830,5	10 856 567,8
20	Средства клиентов	1203		31 931 405,6	28 891 051,4
21	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		7 562 131,8	7 438 960,2
22	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
23	Прочие обязательства	1206		922 853,1	906 188,7
24	ВСЕГО обязательства	120		48 836 331,1	49 290 812,3
25	КАПИТАЛ				
26	Уставный фонд	1211		6 603 591,0	6 603 591,0
27	Эмиссионный доход	1212		-	-
28	Резервный фонд	1213		506 703,8	330 216,6
29	Фонд переоценки статей баланса	1214		1 406 952,5	1 429 597,7
30	Накопленная прибыль	1215		1 862 753,3	1 520 533,2
31	Всего капитал, принадлежащий головной организации – банку			10 380 000,6	9 883 938,5
32	Доля неконтролирующих акционеров			28 638,4	26 265,0
33	ВСЕГО капитал	121		10 408 639,0	9 910 203,5
34	ИТОГО обязательства и капитал	12		59 244 970,1	59 201 015,8

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ о прибыли и убытках за январь – июнь 2013 года

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «Белагропромбанк»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		4 869 023,9	5 401 775,0
2	Процентные расходы	2012		3 553 310,4	3 991 414,2
3	Чистые процентные доходы	201		1 315 713,5	1 410 360,8
4	Комиссионные доходы	2021		488 004,2	363 019,7
5	Комиссионные расходы	2022		112 570,4	71 087,6
6	Чистые комиссионные доходы	202		375 433,8	291 932,1
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		478,1	327,2
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		8 930,9	40,0
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		79 421,3	69 263,3
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		(3 254,1)	(32 062,4)
11	Чистые отчисления в резервы	207		435 646,3	745 094,4
12	Прочие доходы	208		576 249,6	243 539,5
13	Операционные расходы	209		979 975,9	627 570,2
14	Прочие расходы	210		127 940,3	81 882,7
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		809 410,6	528 853,2
16	Налог на прибыль	212		234 533,8	128 573,6
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		574 876,8	400 279,6
18	Доля в прибыли (убытке) зависимых юридических лиц			-	168,0
19	Доля в прибыли (убытке) совместно контролируемых юридических лиц			-	-
20	ИТОГО ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)			574 876,8	400 447,6
21	Доля в прибыли (убытке), принадлежащая головной организации-банку			572 227,7	399 519,9
22	Доля неконтролирующих акционеров в прибыли (убытке)			2 649,1	927,7
23	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
24	Базовая прибыль на простую акцию	22		-	-
25	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

И.о. Председателя Правления

Н.П. Шевцова

Главный бухгалтер

М.А. Шаповалова

Дата подписания «28» августа 2013 г.

Ссылка на страницу сайта, где размещен квартальный отчет:

<http://www.belapb.by/rus/about/bank-activity/indexes/finansovaya-otchetnost-bankovskogo-holdinga/konsolidirovannaya-kvartal'naya-otchetnost/?fp=na-otchetnyu-datu-01-07>

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК
время работы Контакт-Центра Банка
8.00–20.00 – рабочие дни
8.00–18.00 – выходные и праздничные дни

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (life), velcom, МТС) – по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 14.06.2013 № 2, выдана Национальным банком Республики Беларусь, УНП 100693551.

www.belapb.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Минский городской территориальный фонд государственного имущества извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже объекта государственной собственности и права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества (далее – аукцион) 2 октября 2013 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Организатор аукциона: Минский городской территориальный фонд государственного имущества, г. Минск, пр. Независимости, 8, каб. 227, конт. тел. (017) 200 20 89.

На аукцион выставляется:

Сведения о предмете аукциона	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение (учебный корпус) и право заключения договора аренды земельного участка для его обслуживания
Место нахождения недвижимого имущества	г. Минск, ул. Павловского, д. 58
Начальная цена предмета аукциона	9 414 633 151 белорусский рубль (в том числе: начальная цена недвижимого имущества – 9 186 177 871 белорусский рубль, начальная цена права заключения договора аренды земельного участка – 228 455 280 белорусских рублей)
Размер задатка, срок и порядок его внесения, реквизиты расчетного счета	1 800 000 000 белорусских рублей до подачи заявления на участие в аукционе вносятся на р/с 3642900000870 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 153001795, УНП 100048181 Минского городского территориального фонда государственного имущества, назначение платежа – задаток для участия в аукционе
Продавец недвижимого имущества	Государственное учреждение «Минское эксплуатационное управление Вооруженных Сил», 220031, г. Минск, ул. Основателей, 24, конт. тел.: 8 (017) 266 52 33; 266 84 55
Информация о земельном участке для обслуживания продаваемого недвижимого имущества	Общая площадь – 0,1478 га; вид вещного права – право аренды земельного участка, срок аренды – 5 лет
Характеристика недвижимого имущества	Общая площадь – 6400,2 кв.м, количество этажей – 6; строительство начато в 1990 году и не осуществляется с 1993 года; стены – железобетонные панели, кирпичные; перекрытия – железобетонные плиты; перегородки – железобетонные, частично – кирпичные; степень готовности объекта – 44%
Условия использования земельного участка	В соответствии с утвержденной градостроительной документацией – для дальнейшего использования объекта под научно-образовательное учреждение Государственному учреждению «Минское эксплуатационное управление Вооруженных Сил» обеспечить проезд транспортных средств победителя аукциона либо единственного участника несостоявшегося аукциона к незавершенному незаконсервированному капитальному строению (учебный корпус)
Условия по продаже недвижимого имущества	Сохранение функционального назначения объекта – научно-образовательное учреждение*

* Принять к сведению, что в соответствии с генеральным планом г. Минска объект расположен в зоне специального назначения, где не допускается изменение вида использования территории такого типа без соответствующих градостроительных обоснований и регламентов, разрабатываемых и утверждаемых в установленном порядке в градостроительных проектах детального планирования.

Порядок проведения аукциона определен Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и земельного участка в частную собственность или права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.

Извещения о проведении аукциона ранее опубликованы в газете «Звязда»: от 13.07.2013 № 128 (27493); от 17.08.2013 № 153 (27518) и от 05.09.2013 № 166 (27531).

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 8, каб. 227, по рабочим дням с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 16.00. Последний день приема заявлений – 26 сентября 2013 г. включительно.

К участию в аукционе допускаются: граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы (иностранное государство, объединения, международные организации, иностранные юридические лица, иностранные граждане, граждане Республики Беларусь, имеющие постоянное место жительства за границей, и лица без гражданства), консолидированные участники (два и более субъекта малого предпринимательства – индивидуальные предприниматели и (или) микроорганизации), представившие Организатору аукциона в сроки, указанные в извещении на участие в аукционе, следующие документы:

заявление на участие в аукционе по установленной форме;

документ, подтверждающий внесение суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении, с отметкой банка;

юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем – копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования;

иностранным юридическим лицом – копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык;

иностранным гражданином или лицом без гражданства – документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованный в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык;

представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданную в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованную в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык;

При подаче документов на участие в аукционе заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия.

Консолидированными участниками для участия в аукционе к соответствующему заявлению прилагаются следующие документы:

оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе;

документ, подтверждающий внесение суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении, с отметкой банка;

копии документов, подтверждающих государственную регистрацию индивидуальных предпринимателей и (или) микроорганизаций, заключивших договор о совместном участии в аукционе;

сведения о средней численности работников микроорганизаций, заверенные подписью руководителя и печатью.

При подаче документов уполномоченное лицо (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, и доверенности, выданные индивидуальными предпринимателями и (или) микроорганизациями, заключившими договор о совместном участии в аукционе. Представителем уполномоченного лица дополнительно предъявляются доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, либо документ, подтверждающий полномочия руководителя.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до даты его проведения.

В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, либо для участия в нем явился только один участник (далее – претендент на покупку), предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

По заявлению победителя аукциона (претендента на покупку) Минским горисполкомом предоставляется рассрочка внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка. Указанное заявление подается победителем аукциона (претендентом на покупку) в Минский горисполком не позднее одного рабочего дня после утверждения протокола о результатах аукциона (далее – протокол). Решение о предоставлении рассрочки внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка принимается Минским горисполкомом в течение 5 рабочих дней со дня получения заявления о предоставлении рассрочки.

Рассрочка внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка предоставляется в порядке, установленном решением Минского горисполкома от 30.04.2009 № 1015 «Об утверждении Инструкции о порядке внесения платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность».

В течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола победителя аукциона (претендент на покупку) обязан внести плату (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения Минским горисполкомом) за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка. Размер возмещаемых затрат доводится до сведения участников аукциона до начала его проведения.

После совершения победителем аукциона (претендентом на покупку) указанных действий и представления организатору аукциона, продавцу и в Минский горисполком копий платежных документов, но не позднее 2 рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона продавцом заключается договор купли-продажи недвижимого имущества. В тот же срок Минский горисполком передает победителю аукциона (претенденту на покупку) выписку из решения об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, выдает экземпляр протокола и заключает с ним договор аренды земельного участка.

Рассрочка оплаты недвижимого имущества на срок не более одного года со дня заключения договора купли-продажи с ежемесячной индексацией платежей может быть предоставлена при заключении договора купли-продажи по решению продавца по согласованию с соответствующим государственным органом.

Осмотр объекта на местности участниками аукциона производится Продавцом – Дашкевич Марина Валерьевна, тел. 8(029) 114 39 43 по рабочим дням с 10.00 до 14.00 и с 15.00 до 17.00

Извещение о проведении аукциона размещено на официальных Интернет-порталах Минского городского исполнительного комитета (www.minsk.gov.by) и Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь (www.gki.gov.by).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ В г. ПРУЖАНЫ БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ
Аукцион состоится 7 октября 2013 года в 14.30 по адресу: г. Пружаны, ул. Г. Ширмы, 17, каб. 321 (малый зал)

№ лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Кадастровый номер	Начальная цена, руб.	Расходы по формированию земельного участка (в том числе государственной регистрацией), руб.	Сумма задатка	Целевое назначение (назначение в соответствии с единой классификацией)
№ 1	г. Пружаны, пер. Аптекарский, 4Б (ограничения – водоохранная зона реки Мухавец, охранный зона воздушной линии электропередачи)	0,1143	125650100001004555	65 676 780	4 748 525	7 000 000	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Пружаны ул. Г. Ширмы, 17, каб. 114 (землеустроительная служба) с 8.00 до 17.00 по рабочим дням до 1 октября включительно.
 Более подробная информация опубликована в газете «Звезда» от 18.07.2013.
Контактный телефон в г. Пружаны 8 (01632) 91369.

УНП 200143630

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2013 года

«Приорбанк» Открытое акционерное общество (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	на 1 июля 2013	на 1 июля 2012
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		880 258.5	872 697.3
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		6 338.7	7 795.3
4	Средства в Национальном банке	1103		1 307 998.8	706 993.1
5	Средства в банках	1104		1 401 946.5	2 215 827.8
6	Ценные бумаги	1105		1 840.2	1 895.2
7	Кредиты клиентам	1106		9 687 764.0	7 346 653.7
8	Производные финансовые активы	1107		1 210 301.4	1 083 070.8
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108		771.9	22 037.9
10	Инвестиции в зависимые юридические лица			-	-
11	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица			-	-
12	Основные средства и нематериальные активы	1109		1 055 415.8	804 974.5
13	Имущество, предназначенное для продажи	1110		975.9	2 081.6
14	Деловая репутация			-	-
15	Прочие активы	1111		703 455.6	614 564.7
16	ИТОГО активы	11		16 257 067.3	13 678 591.9
17	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
18	Средства Национального банка	1201		3 193.5	6 745.8
19	Средства банков	1202		3 622 965.4	3 146 211.5
20	Средства клиентов	1203		9 256 068.1	8 016 573.5
21	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		260 388.1	175 047.4
22	Производные финансовые обязательства	1205		29 032.7	5 486.7
23	Прочие обязательства	1206		642 123.5	538 463.5
24	ВСЕГО обязательства	120		13 813 771.3	11 888 528.4
25	КАПИТАЛ				
26	Уставный фонд	1211		412 279.3	412 279.3
27	Эмиссионный доход	1212		-	-
28	Резервный фонд	1213		441 965.3	439 593.3
29	Фонд переоценки статей баланса	1214		597 528.5	418 102.9
30	Накопленная прибыль	1215		967 537.7	509 495.4
31	Всего капитал, принадлежащий головной организации-банку			2 419 310.8	1 779 470.9
32	Доля неконтролирующих акционеров			23 985.2	10 592.6
33	Всего капитал	121		2 443 296.0	1 790 063.5
34	Итого обязательства и капитал	12		16 257 067.3	13 678 591.9
35	Капитал дочерних юридических лиц			-	-

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 июля 2013 года

«Приорбанк» Открытое акционерное общество (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	на 1 июля 2013	на 1 июля 2012
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		1 278 601.7	842 793.0
2	Процентные расходы	2012		876 368.3	662 009.8
3	Чистые процентные доходы	201		402 233.4	180 783.2
4	Комиссионные доходы	2021		899 874.0	413 154.1
5	Комиссионные расходы	2022		123 447.3	56 136.3
6	Чистые комиссионные доходы	202		776 426.7	357 017.8
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		3 112.3	1 420.7
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		1 669.1	1 646.5
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		173 611.1	80 384.4
10	Чистый доход по операциям с производными инструментами	206		35 231.1	(49 503.8)
11	Чистые отчисления в резервы	207		71 512.0	(87 599.4)
12	Прочие доходы	208		534 230.6	190 842.3
13	Операционные расходы	209		912 971.1	299 187.6
14	Прочие расходы	210		143 331.5	64 415.5
15	Прибыль до налогообложения	211		798 699.7	486 587.4
16	Налог на прибыль	212		164 510.5	74 807.0
17	ПРИБЫЛЬ	2		634 189.2	411 780.4
18	Доля в прибыли (убытке) зависимых юридических лиц			-	-
19	Доля в прибыли (убытке) совместно контролируемых юридических лиц			-	-
20	ИТОГО ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)			634 189.2	411 780.4
19	Доля в прибыли(убытке), принадлежащая головной организации-банку			632 244.2	423 243.4
20	Доля неконтролирующих акционеров в прибыли (убытке)			1 945.0	(11 463.0)

Председатель Правления **С.А. Костюченко**
 Главный бухгалтер **В.В. Манчивода**

Ссылка на страницу сайта, где размещен квартальный отчет:

http://www.priorbank.by/r/news/accounting/quarter_cons/quarter_2013/quarter_07_13/

Лицензия на осуществление банковской деятельности НБ РБ № 12 от 06.05.2013 года. УНП 100220190.

Извещение о проведении 30 сентября 2013 года повторных торгов по продаже земельных участков, принадлежащих ОАО «ОмегаБизнесКласс»

Сведения о продаваемых земельных участках				
№	Наименование предмета торгов	Местонахождение предмета торгов	Начальная цена предмета торгов без НДС	Размер задатка
1.	Земельный участок с кадастровым номером 220887024601000061 площадью 0,2457 га (целевое назначение: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома) – земельный участок № 3)	Витебская обл., Браславский р-н, Плюский с/с, д. Красногорка	10 000 долларов США	10 000 000 белорусских рублей
2.	Земельный участок с кадастровым номером 220887024601000060 площадью 0,2466 га (целевое назначение: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))	Витебская обл., Браславский р-н, Плюский с/с, д. Красногорка	10 000 долларов США	10 000 000 белорусских рублей

Продавец имущества – **ОАО «ОмегаБизнесКласс», ул. Орловская, д. 58, оф. 216, 220053, г. Минск.**

Организатор торгов – **УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.**

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже земельных участков ОАО «ОмегаБизнесКласс», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, индивидуальные предприниматели, внесшие задаток, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также предоставившие организатору торгов в установленный срок следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию документа, подтверждающего внесение задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные доку-

менты в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в торгах.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в белорусских рублях в сумме, эквивалентной цене продажи, по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день платежа, в течение 10 календарных дней со дня подписания договора купли-продажи. Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается в течение 5 календарных дней со дня проведения аукциона.

Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Торги проводятся 30 сентября 2013 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 19.09.2013 по 26.09.2013 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятнице – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017)327-48-36 – (УП «Минский городской центр недвижимости»); (029)635-73-79 – (ОАО «ОмегаБизнесКласс»).

В соответствии с условиями договоров срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагропромбанк» сообщает об увеличении с 19 сентября 2013 года до 40% годовых размера процентной ставки по договорам срочного банковского вклада (депозита) «Забота», заключенным до 19.09.2013 года.

Телефон Контакт-центра Банка – 136
 8.00-20.00 – рабочие дни, 8.00-18.00 – выходные и праздничные дни.
 Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (life), velcom, МТС) – по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 14.06.2013 № 2, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

ТАБЛИЦА ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК ПО СРОЧНОМУ БАНКОВСКОМУ ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) «СИСТЕМА СБЕРЕЖЕНИЙ ЛИНИЯ РОСТА 2.0» с 19 сентября 2013 года

Сумма депозита, ед. валюты	Сроки			
	до 6 месяцев 90-180 дней	от 6 месяцев до 1 года 181-370 дней	от 1 года до 2 лет 371 – 740 дней	от 2 до 5 лет 741 – 2000 дней
% годовых				
Белорусские рубли				
1 – 10 000 000	42,00	43,00	44,00	44,30
10 000 001 – 50 000 000	42,10	43,10	44,10	44,40
50 000 001 и более	42,20	43,20	44,20	44,50
Доллары США, Евро				
1 – 500	5,30	5,70	6,50	6,80
501 – 5 000	5,40	5,80	6,60	6,90
5 001 и более	5,50	5,90	6,70	7,00
Российские рубли				
1 – 15 000	6,80	7,20	8,00	8,30
15 001 – 150 000	6,90	7,30	8,10	8,40
150 001 и более	7,00	7,40	8,20	8,50

Сведения о выплаченных процентах по привлеченным средствам физических лиц в 2012 году в эквиваленте, тыс. бел. руб.:

	Январь	Февраль	Март	Апрель	Май	Июнь	
Срочные вклады (депозиты)	98 253 076,1	107 251 486,6	129 307 156,0	135 580 785,5	125 213 163,6	102 674 286,8	
До востребования	2 435 875,6	3 038 153,9	3 399 503,8	3 507 658,0	4 097 252,6	3 429 146,8	
	Июль	Август	Сентябрь	Октябрь	Ноябрь	Декабрь	Итого
Срочные вклады (депозиты)	94 625 390,9	91 808 015,4	82 961 944,5	96 867 085,9	98 367 013,3	110 701 552,4	1 273 610 956,9
До востребования	3 405 457,7	3 829 635,2	3 704 628,0	4 047 605,3	3 615 067,0	4 031 164,7	42 541 148,6

Процентная ставка по вкладу (депозиту) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договором банковского вклада (депозита).

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК 136
 время работы Контакт-Центра Банка
 8.00–20.00 – рабочие дни
 8.00–18.00 – выходные и праздничные дни

www.belapb.by

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (life), velcom, МТС) – по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 14.06.2013 № 2, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.